

12 MILLIOS NYEREMÉNYT
10010 SZÁMU DUPLA SORSJEGGYEL

6 EGY MILLIÓS NYEREMÉNYT
fiktetett ké
GHEORGHE STĂNOIU

Állami Sorsjáték

La-Paz. — A bolíviai kormány első chilei követét dr Benjamin Cohen, Bolívia egyik legkiválóbb diplomatajéit nevezte ki. A zsidó származású Cohen a napokban érkezett meg állomás helyére, La Paz-ba.

Jeruzsálem. — A palesztinai parti őrség újabb 272 zsidó „illegális” bevándorlót fogott el Nathania közelében. A hajót, amelyen a menekültek voltak, elkobozták. — A halál katonai törvényszék halálra ítélt hét arabot, akik június 2-ikán Kalkilla közelében megölték egy katonát és rendőrt őrfőnököt. Más öt arabot életfogytiglani fegyházra ítélték. — A racionálion rendőrség leleltőzte az ottani Drit Trumpeldor revizionista ifjúsági mozgalom összes tagjait, számszerint 47 fiút és 7 leányt és mindannyiukat a sraffandi gyűjtőtáborba internálta. — Nashaslihi mérsékelt arab pártja nyolc volt terrorista vezér által aláírt kiáltványt terjesztett Palesztinában, amelyben ezek a vezérek állást foglalnak a Fehér Könyv mellett és azzal valódk a múltit, hogy személyes céljait idegen hatalmak segítségével akarja megvalósítani. A kiáltvány egyik aláírója, Mehamed Sabhi Arafat, a terrormozgalom volt vezértitkára.

Washington. — Az amerikai szenátus bevándorlási bizottsága megátávé tette a Wagner-Rogers-javaslatot, amely huszezer menekült gyermek befogadását irányozza elő a legközelebbi évekre. A bizottság kikötötte azonban, hogy a bevándorló gyermekek számát vonják le a bevándorlási kvótából.

Brüsszel. — A belga kamarában lefolyt idegenügyi vita képsán Victor de Laveley volt igazságügyminiszter és liberális képviselő cikket közöl, amelyben többek között a következőket írja: „A jó emberek, akik minden népek túlnyomó többségét alkotják, nem ismerik a spontán gyűlöletet, valaki felkezehez tartozik, mert az illető más fajhoz, vagy bizonyos körülmények, nyomor, vagy nagy számú zsidó jelentésének kihasználásával — beleoltják az emberekbe ezt a gyűlöletet. Belgiumban azonban nincs helye az ilyesminek. Nem ismerek megvetendőbb és lealzóbb dolgot, mint azt, amikor egy egész népet egy védtelen kisebbség ellen uszítanak és izgatnak. Meg vagyok győződve arról, hogy ha netalán a mi országunkban is felútné fejét ez a borzalom, minden belga ember, akinek helyén van a szíve, egy emberként fog megmozdulni, hogy megsemmisítse ezt a fertőt.”

Kairó. — A kairói nagy zsinagóga bejérőinél pokolgépet találtak. A zsidó lakosság körében nagy nyugtalanságot kellett a hír.

London. — A yorki püspök elnöklete alatt a tudomány és kutatás védelmi szervezet fényes estét rendezett Londonban. Az estély célja az volt, hogy pénzeket gyűjtsenek össze a menekült zsidó tudósok palesztinai leteleptéséé javára. Az estélyen négyezer fontot hoztak fel, amelyet átutáltak a Jeruzsálemi Héber Egyetemnek, hogy kutatási és tanulmányi lehetőségeket teremtsen ezen tudósok számára. Beszédet tartottak F. G. Donnan volt angol közoktatásiügyi miniszter, Sir Samuel, Felix Frankfurter amerikai főbíró, lord Reading és a yorki püspök.

Varsó. A kereskedelemügyi miniszter nyilvánosságra hozta azoknak az importőröknek neveit, akiknek megengedték, hogy portugál narancsokat hozhassanak az országba. Ezen a listán egyetlen zsidó sem szerepel.

Mi a Keren Tel Hai?

Ez az alap a zsidó országépítésnek egyik fontos eszköze. A zsidó önvédelmet szolgálja. Támogatja a zsidó település önvédelmét és legbiztosabb erőnek a kifejezője.

A KEREN TEL HAI három iskolahajót tart lenn, hogy zsidó tengerészei legyenek a zsidó országnak.

A KEREN TEL HAI a zsidó betegsegélyezést is támogatja. Fenntartja az ucionista munkásszervezetet, amely az országépítők egyik végvára.

A KEREN TEL HAI fenntart számos munkáskolóniát!

A KEREN TEL HAI szervezi a fegyveres önvédelmet és zsidó tizezrek sorakoznak a nemzeti zászló alá. A Tel Hai alap a zsidó önérték, öntudat és embert méltóság kifejezője! Aki a Tel Hai alapot támogatja, a legbiztosabb országépítéshez járul hozzá egy légtárral.

Támogassuk a KEREN TEL HAI-t!

NAGYSZABASU BETAR-KONFERENCIA MEDIAŞON. Julius hó 2-án ült össze Mediaşon az első erdélyrészi regionális Brith Trumpeldor ifjúsági pügis (konferencia). 14 erdélyi város ca. 90 delegátusa jelent meg ezen a demonstratív jellegű összejövetelen. Egész napi plenáris ülést követve, este a meuiási Zsidó Klub termében nagyszabású nyilvános Ucionista meeting volt, melyen a város zsidósága teljes létszámában megjelent, hogy meghallgassa a különböző városok szónokait. Dr Hirsch Tibor az N.Z.O. elnöki megnyitója után Dr Spitzer Viktor elűi műfakéd vázolta román nyelven az Ucionista szervezet és a Betar ifjúsági csoport heroikus munkáját az ereti építómunkában, kiemelve a hős Betar ifjakat, akik életüket adták Erecért. Utána Dicker Hermann szgan műfakéd, (Medias) méltatta Jabotinsky Vladimir nagyságát. A közönség e név hallatára percekkig szólni nem akaró tapsviharban tört ki. Bein Jumi sibiui műfakéd magyar nyelven biztatta a magasszámú közönséget a Betar támogatására. Guttmann Böcélél odorheui műfakéd szípen felépített jiddis nyelvű előadást tartott nagy tetszéssel. Stein Mose, elűi szgan mfkd. „A betár hivatása Erec Jiszraelben” címmel trappans előadást tartott.

Grosz Hermann mediaşi műfakéd zárószavaival ért véget ezen impozáns nagygyűlés, amelyenre Mediaş zsidósága még eddig nem emlékszik. Különösen nagy örömet váltott ki a zsidóság körében az aznap Erecből érkezett távirat, mely jelenti, hogy Drach és Braun mediaşi betárok négyhónapos hajút után az Astir hajóval szerencsésen Erecbe érkeztek.

Egyébként ezen a konferencián a körzetből a következő csoportok vettek részt: Sibiu, Targu-Mures, Mercurea-Niraj, Odorheiu, Blaj, I. G. Duca, Aiud, Sighisoara, Brasov, Dumbraveni, Cluj, Medias, Ludus és Fagaras.

— EGY MILLIÓ ÉRTEKŰ VAGYONNAL és havi hatezer lei jövedelemmel rendelkező 38 éves gyermektelen urinó keresi 45 év körüli komoly egzisztenciával bíró uriember ismeretségét házasság céljából. Leveleket „Szimpátia” jelirre a kiadóba kérek.

H-U-M-D-R

SEM NEM NYER, SEM NEM VESZIT...

A nagy ünnepeken rettenetes bünbánattal imádkozik az egyik hítsorosunk. Amikor ahoz a pont-hoz ért, hogy „porból lettél, porrá leszel,” teljes erővel veri mellét és keservesen felzokog:

— Nem értelek, — mondja a mellette ülő barátja, — miért zokogsz úgy. Még megérieném, ha aranyból lettél volna és porrá lennél, de mitután porból lettél, porrá leszel, sem nem nyerez, sem nem veszítisz.

HOGYAN LESZ BELOLE METSZÓ?

Két anya találkozik és az egyik megkérdi a másikat:

— Mi lesz a fiából?
— Nagyon szereti az állatokat — feleli a másik — hát mondtam a férjemnek, csináljunk belőle metszőt.

IGÉNY ÉS KÖTELESSÉG.

A váradi zsidó kórházban történt. Egyik jobb-módu chevra tag felesége anyai örömlöknek nézett elébe, mire férje elvitte őt a zsidókórházba. Az asszonyt a közös kórtérembe akarták vinni, de a férj magából kikelve lármázní kezdett:

— Micsoda disznóság ez? Az én feleségem nem kap itt különösobát, mikor én harminc éve chevra-tag vagyok?

A kórház vezetőségéé annyira megszeppen az erditőző chevratagnól, hogy végül mégis csak adtak az asszonynak egy különösobát.

Másnap bemegy a férj látogatába. Megfogja az egyik orvos:

— Mondja, kedves barátom, mit kiabált maga tulajdonképen tegnap olyan nagyon? Erdekldfdünk a chevranál és azt a választ kapjuk, hogy valóban harminc éve tagja a chevranak, de a harminc év alatt még egy bani tagsági díjat nem fizetett.

— Hiszen ez a maguk szerencséje, — feleli a férj — mert képzelmék el, micsoda kravált csaptam volna akkor, ha még tagsági díjat is fizettem volna.

VENDEGLÖBÉN.

Mindössze két vendég ül egy fűrdől vendéglöbén. Egyszerre csak hívadják a főnököt és panaszkodnak:

— Nézze főnök ur, rettenetes itt a kiszolgálás. A főnök odahívja a pincért és így szól:
— Schömen sie sich nicht? Im ganzen haben sie da zwei lausige Gäste und nicht einmal die künnen sie bedienen?

AZ ORVOSPROFESSZOR ÉS A KITERÉS.

Emanuel Mandelstamm híres orvos volt Kfevben. Orvostársai megítétek professzornak, de a felsőbb hatóság nem akarta jóváhagyni, csak ha kiter. Amikor ezt elmondották Mandelstammnak, behívta háziszolgáját és így szólt:

— Uraim, ha jó orvost akarnak, itt vagyok én, de ha jó keresztény kell, itt van a háziszolgám.

KETTEN BESZÉLGETNEK:

— Te, valami jó ötlet kellene, amivel pénzt lehetne keresni.
— Minek az nekem, hiszen jólmenő üzletem van.
— Az igaz, csakhogy én nem is mostanra gondoltam, hanem a jövő hétre.

VÁLASZ.

Egy csunya barátunk egy gyönyörű nőt vett feleségül. A baráti szemrehányást tettek neki:
— Ilyen pocsk ember létezre, hogy vehettél el egy ilyen gyönyörű nőt?
— Schaut's her, — mondja barátunk — warum soll mir die Gall heraus, es soll ihr die Gall heraus.

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor REVISTA EVREIASCA Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Róma új rabszolgái

Azt hiszik a megalkuvók, a zsidóság imbolygó, de soha el nem süllyedő hajójának menekülő patkányai, a kikeresztelkedő renegátok, hogyha elhagyják küzdő, szenvedő sorinkat, akkor megmenekültek a lidércnyomástól, aminek ők a „zsidóság”-ot hiszik. Holott valóban lidércnyomás leszünk nekik éltük végéig. Ahogy mi zsidók nem feledjük a legboldogabb időkben sem, hogy volt egy Titus, aki felperzselt Jeruzsálemet, ugyan, hogy hiába dobnak ők is üszköit a zsidóság szentélyére Titus és Hadrián barbár katonái módjára, a mi lelki szentélyünk, örök zsidóságunk nem fog elhamvadni sohasem.

Templomokat, házakat, földi vagyontakat pusztíthatnak barbár kezek, a tűzcsóva megteheti kárhazatos munkáját, de Jaueh-t, a zsidó Tanházat soha, semmiféle tűz nem hamvaszthatja el. A németek az imakönyveket is el akarják égetni, meg a héber könyveket. Azt hiszik naiv elbizakodottságukban, hogyha auto-da-fé gyujtanak a könyvnek, — mint materának, — akkor ezzel a zsidóság örök értékeit is elpusztították. Nem tudják, hogy amig egyetlen zsidó lesz ezen a földön, aki ismeri a Tant és hiszi az Örökkevalót, addig nincsen olyan máglya a világon, amely az Eszmet elhamvaszthatja. Nem átok és nem tragédia, ha közlünk is dezertálnak, mert a térsége, ha elhull, annál egészségesebb lesz a fa többi virága-gyümölcse.

A bukaresi ötszáz, a zágrábi háromszáz, az aradi százegetyven, meg a többi városok zsidó szökevényei, akik arulással akarják a jobb és könnyebb életet biztosítani maguknak, hű reményt kergetnek és délibáb után szaladnak. Tisobeav-nak csaknem kétezer éves kintó emléke úgy sem fog nekik nyugtot hagyni sohasem. Ezek azt hiszik, hogy megmenekültek a zsidóságtól, ha hátat fordítanak neki. És a zsidóság van olyan egészséges és életerős, hogy nem hívja őket vissza. Menjenek! A lelki chorbarnra, a lelkeknek erre a tisobeavi összeomlására kell most gondoljunk, amikor emlékeztünk a nagy pusztulásra, amely örök vándorlásra kényszerítette a zsidóságot.

De talán még ez is az isteni gondoskodás ez a látszat-szerencsétlenség, amely bennünket ér a hitehagyásokkal. A zsidó néfája egészséges és sok jó gyümölcsöt érlel. Ha sok is a vér és sok is a könny, mely öntözi a humuszt, annál inkább javul a televény, amelyen kihajt a zsidóság fája. Mit nekünk a térség gyümölcse? Annál jobb lesz az igazí termés, a jövő generáció, amely verben és faiban acélozódik keménnyé, hogy ellentálljon a rossz idők viharainak. Mert minden vihar elmúlik egyszer és kiderül az égbolt. A mi egünk most nagyon komor, de hiszünk a zsidó jobb jövőben, amelynek el kell következni.

Emlékezzünk...

Egy esztendeje annak, hogy nagy gyász érte Románia népeit. Éviordulóhoz érkezünk és újra emlékezzünk Mária királynéra, a nagy uralkodó felejtethetlen hitvesére, aki szívének minden dobbanásával szolgálta népét és hazáját.

Egy éve annak, hogy egy ország állót lehajtott fővel a nagy királyné koporsója mellett. Az emlékező virágai nem hervadtak el azóta sem és az idők végtelenségéig fogják hirdetni a Nagy Királyné örök és hervadhatatlan érdemeit.

Felséges uralkodónk édesanyja, I. Ferdinánd király hitvese, egy esztendővel ezelőtét tért meg öselhez és virraszt forrón szeretett népe felett. Erezzük, hogy még tulnan is aggódo szeretettel örökldik az uralkodásuk alatt naggyá lett ország sorsá felett. Komoly, nehéz idöket élünk és Felséges Uralkodónk gondossága biztosítja annak az országnak határain belül élő minden egyes polgárnak nyugalmát és biztonságát. Nehéz idökben élünk, nem napsütéses az európai horizont, de mi mégis nyugodtan nézhetünk a jövő elé.

Mélységes kegyelettel emlékezzünk a Nagy Királynéra, aki az argesi kastély kriptájában alussza örök álmát, egy dicsőséges munkában, korszakos harcokban és alkotásokban eltöltött élet után.

Újra elhelyezzük a kegyelet virágait Mária királyné hervadhatatlan emléke előtt és kérjük a Mindenhatót, hogy adjon hosszú életet Felséges Királyunknak és a Felséges Trónörökösnek, Mihály nagyvadjának.

Most, amikor a régi Szentély történelmi tragédiájának emlékeitől terhesek napjaink, amikor földön ülünk és gyászolunk, siradjuk elpusztult országunkat, vigasztaljon bennünket, hogy egy életerős új nemzedék újra építi azt. De egyik „éché”-nk azoknak is szól, akik a megpróbáltatások napjaiban elhagyják sorinkat. Ezt a mostanában mindinkább erősödő lelki chorbant is elbirjuk. De megvetésünknek kell hangot adjunk, mert a lelki-szentély meggyalázói ők, akiknek ősei hetven nemzedéken át hordozták magukban a jövnei életelíxirt és a hetvenedik generációban mégis elfogadják a titusi feltételt és rabszolgáknak jelentkeznek Rómánál, hogy ezzel a rabláncal a nyakukon megkönynyítsék életüket. Ők, a dezertörök azt hiszik, hogy ezzel „felszabadultak” és ledöbték magukról a „nehéz igát.” Mi meg azt hirtetjük és valljuk, hogy eladták magukat egy híkeióért, eladták lelküket olyasvalamiért, ami ellen hetven generáción keresztül küzdöttek őseik.

Echo csendül az egy napra kopárrá tett templomok kövein. Emlékezzünk a sok felegetett templomra, az elmúlt év chorbantajaira. A német-osttrák és a csehországi felegetett templomok üszköis romjainál keserünk, meg az arulók fölött, akik elhagytak bennünket. De jön utána a vigasztalás napja és népi tragédiánk romjainál adjon nekünk vigaszt az újjáépülő szent ország és a lelki megújhdás, amelynek mielőbb el kell jöjjön az tdeje.

A mi válaszuk:

Hatalmas épületek, városrészek és ötven kolónia létesült az arab terror kezdete óta

Jeruzsálem. — Három és fél év óta folytak a terrorcelkmények Palesztinában és a zsidó nép hallatlan életerejére vall, hogy zsidó óta ötven új kolóniát létesített. Az ötvenedik kolónia alapköve Beer-Tuvia-tól nyolc kilométerre fekszik és neve: Beth Alfa. Beth Alfa az ország déli részén épült fel és az első települők egy éjszaka alatt rakták le alapköveit. Julius 16-án Mikee Jiszrael mellett létesült még egy kolónia, amelynek Klar Netter lett a neve, az Alliance létesítőjének Charles Netter-nek emlékére.

Ugyancsak a palesztinai helyzet enyhülését jelzi az a körülmény is, hogy egy gyalogos katonai brigádöt átvezényeltek Egyiptomba. Egy angol brigád 4000 emberből áll a hozzátartozó osztagokkal. A palesztinai építési és alkotási kedvre jellemző, hogy 250.000 font költséggel épült óriási házkolosszus épül Jeruzsálemben. Egyiptomi pénzkapacitás építeti a házkomplexumot, amely Palesztina legnagyobb épülete lesz. Az építési terülpályázatot dr Friedmann Sándor szigeti származású fiatal mérnök nyerte el. Két levent keresztül 700 embernek fog kenyeret adni ez a hatalmas építkezés.

Ezek a jelenségek mind arra mutatnak, hogy a palesztinai építomunka mind nagyobb lendületet vesz, ötven kolónia a legszébb válasz az angolok rosszindulatára és az arabok terrorjára.

AZ ACÉLFAL

Írta: VLADIMIR JABOTINSKY

Részlet a „Die Elserne Wand” című könyvből

Egy önként bekövetkező kibékülés az arabokkal kizárt és lehetetlen ügynek látszik. Sem most, sem belátható időn belül. Eme meggyőződésem nem azért hangzatos ilyen határozott formában, mert kedvem telik abban, ha jószívű emberek bosszanthatók. Különbösen sem hinném, hogy nagyon igaztán őket, mert hiszen a vakon született emberek közül mindenki látja, hogy az arabok sohasem fognak önként beleenyugodni abba, hogy egy arab többségű országból zsidó többségű országgá váljanak.

Minden egyes olvasónak nagyjában fogalma van arról, hogy egyes országok miként kolonizáltak. Kérem tehát, hogy mindenki eleventse fel emlékezetében ezeket a példákat és mitűn végiggondolja az összes ismert eseteket, mutasson rá arra, hogy hol és mikor lehetett benszülöttek bekegyezésével gyarmatosítani. Ilyen eset még sohasem fordult elő.

A benszülöttek, mindegy, hogy civilizáltak vagy civilizálatlanok, mindenképpen harcolnak a kolonizáció ellen. Az is teljesen mindegy, hogy miképpen viselkednek a kolonizátorok, mert az semmilyen befolyással nincsen a benszülöttekre. Cortez és Pizarro vagy hogy saját elődeinkre is hivatkozzunk, Josua ben Nun idején mi is úgy viselkedtünk, mint a rablók. De az északamerikai angol pionírok valogatott emberek voltak, magasrendű etikát párosszal, olyan emberek, akik nem akartak elnyomni az indiánokat, még a legyének sem akartak ártni és ösztönözni azt hitték, hogy a prériken elég hely van a félérek és vörösbőrűek számára. És mindezek dacára, a benszülöttek mindenkor egyforma dühvel harcoltak a békés és harcias gyarmatosítók ellen.

De még az sem játszik szerepet, hogy vajon sok szabad föld van-e vagy kevés? 1921-ben az Egyesült Államok területén összesen 340 ezer indiánt számoltak, de a legjobb időkben sem volt nagyobb a számuk Laoradorról a Rio Grande-ig, ezen az irtó nagy területen, mint háromnegyedmillió. Nem akadt annakidején egyetlen ember sem a világon, aki azt hitte volna, hogy ezen a retentő nagy területen, amely rendelkezésre állott, komoly formában el lehetett volna nyomni ezeket a benszülötteket s a benszülöttek mégis kétségbeesetten küzdöttek a hódiók ellen, nem azért, mert látek volna az elnyomástól, hanem mert a benszülöttek soha és semmilyen körülmények között nem nyugszanak abba bele, hogy holontzálják őket. Minden benszülött nép, függetlenül attól, hogy mennyire és mily mértékben civilizált vagy félvad, úgy tekint országát, mint nemzeti otthonát, ahol egyedül akar lenni az idők végéig. Nem csupán Abba nem nyugszik bele, hogy új urak legyenek azon a részen, hanem tetszerint azt akar és abba sem nyugszik bele önként sohasem.

Ugyenez vonatkozik az arabokra is. A soraik között élő bekegalombok megpróbálták nekünk bebeszélni, hogy az arabok félbolondok, akiket „finon” eszközökkel és „okosan” megfogalmazott célkitűzésekkel meg lehet lévészteni. Még azt is el szerették volna hihetni, hogy az arabok nem mások, mint egy megvesztegethető banda, akik gazdasági és kulturális előnyökért átadják nekünk a palesztinai elsőbbséget. Kijelentem a leghatározottabban, hogy nem osztom ezt a lesújtó véleményét, a palesztinai arabokat illetően. Kulturális szempontból 500 évvel hátrább vannak, mint mi: szellemi szempontból sem rendelkeznek sem a mi ellenállóképességünkkel, sem a mi akaratierónkkal. De ezzel már minden köztűntünk levő ellentétre rámutattunk. Mert tulajdonképpen ők épen olyan éleslátású pszichológusok mint mi és ők is évszázadokon át kicsiszolódott „pílpul”-okon ne-

velkedtek. Mi mesélhetünk nekik amit akarunk, a lelki mélységeit épen úgy fel fogják ők is, mint mi.

És Palesztinához épen olyan ösztönösen ragaszkodnak, mint mi és olyan féltékenyen ragaszkodnak, mint az aztékek a régi Mexikóhoz és a sztu-indiánok a maguk próriéhez. Az arabofilek bebeszélése, hogy ez a nép önként belenyugszik a cionizmus megvalósításába, s ezekért a morális és anyagi kényelmet hajják, amelyet a zsidó kolonizátor fog magával hozni, — ez gyerekes fantázia és abból az előítéletből

Az erdélyi cionista választások tanulságai

Vasárnap a sékelvizezők urnák elé járultak Erdélyben. Ennek a választásnak érdekes tanulságai vannak mindazok számára, akik foglalkoznak a cionista élet mindenféle megnyilvánulásaival. A tanulságokat természetesen minden egyes cionista más-képen vonja le világlátásából és pártállása szerint. Mi úgy szeretnénk ezeket a tanulságokat az olvasók elé tárni, ahogy azt objektív szemmel látni kell.

Mindenekelőtt mélyen el kell itélni azoknak a városoknak cionista frakcióit, akik, dacára a választások kiírásának, egyszerűen megállapodtak egy bizonyos nekik tetsző számarányban és azokat, mint de facto szavazókat jelentették be a központnak. Ezek a fiktitív számok lényegesen befolyásolják az eredményeket, mert egy lényeges választás során egészen más eredmény mutathatók. Vagy van mindenütt komoly választás, az erőviszonyok felvonulása, vagy nincsen más, mint meggyőzés. A kettő együtt nem fér össze és ezért érthető az a mizrachista álláspont, amely szerint mindezekben a helyeken megpeticionálják a választást, — illetoleg nem választást.

Ez az egyik súlyos kifogás, amelyet a választásokkal szemben fel lehet hozni és amelyet tekintetbe kell venni ott, ahol vizgyazni köteleessége a központnak a cionista közélet tisztasága felett.

Mi a mizrachista tanulsága? A mizrachisták nagyszerűen előretörték és mindenfelé, ahol a vallásos zsidóság nagyobb tömegekben él, le is szavaztak szép számmal a mizrachista listára. A vallásos zsidóság nem gyerkeket küldött az urnák elé, hanem meglelt, komoly férfiakat, akiknek szava itt ugyan csupán egy olyan értékű szavazat, mint egy fiatal gyereké, de akik látták ezt a felvonulást Nagyváradon, Kolozsváron és más centrumokban, azok láthattak, hogy a „komoly” elem a mizrachista oldalon áll.

Vizsont egyik legcsunyább tanulsága ennek a vasárnapi választásnak, hogy van-nak olyan magukat a vallásos irányzathoz tartozónak valló egyének, akik odaadják magukat azoknak az eszméknek, amelyek távol vannak a mizrachista fel fogástól. Fából uskarikat készítenek, mert nem lehet egy igazán vallásos fel fogású embernek összekapcsolni a világnézetét egy olyan eszmearállattal, amely távol áll a zsidó ideológiától.

A klall-cionisták ahhoz képest, hogy nem képviselnek mást, mint „egyensúlyt” szin és lendület nélkül elég eredményt értek el. Ezt azzal lehet magyarázni, hogy a nem

származik, amelyet sokan táplálnak körükben az arabokkal szemben. Ez bizonyos meggyőzést jelent az arab képességeikkel szemben, mert úgy képzelik, hogy az arab nép nem más, mint egy „megvesztegethető banda”, amely olyan bornirt, hogy egy jó vasuti hálózatért hajlandó lemondani hazájáról. Ez a feltételezés minden alapot nélkülöz. Azt állítják, hogy egyes arabok sokszor megvesztegethetők. De ebből nem lehet arra következtetni, hogy a palesztinai arabóság, mint egész, hajlandó volna arra, hogy félteke-nyen ösztöli nacionalizmusát eladja, valami olyat, amit még a pápák sem adtak el még sohasem. Minden nép harcol a kolonizáció ellen, mindaddig, amíg a legcsekélyebb reménye is mutatkozik arra, hogy megszabaduljon a kolonizáció veszedelmétől. Így fognak cselekedni az arabok Palesztinában mindaddig, amíg a legcsekélyebb szikrája is megvan annak a reménynek, hogy ellenállhatnak a zsidó gyarmatosításnak.

mizrachihoz tartozó felnőtt cionistáknak nem volt és nincs más választásuk, mint a klall-csoporthoz lecsatlakozni.

A Barisszia szerepe igen furcsa volt az utóbbi években. — Tulajdonképpen nem volt más a Barisszia, mint felsőbb iskolák intelligens diákjainak cionista Burschenschaft-ja. Csak később lett belőle egy olyan szerv, amely a baloldali világlátásúak gyülekezőhelyévé vált.

A genfi világkongresszuson nem azok fogják képviselni Erdélyt, akik a zsidó-lakosság számarányának megfelelnek. A sékel alapján történő választási rendszernek vannak olyan kirívó hibái, amelyek csak most mutatkoztak meg nagyobb mértékben.

A „desztruktív” zsidók Angliában...

Egyes keleteurópai állam még mindig abban a tévhitben él, hogyha néhány ezer, vagy tízezer zsidó el megszabadul, azt a „liszta haszon” kontójára írhatja. De az angol kormány sem fogadja be a doweri kihívásban a zsidó emigránsokat. Ott is hatszoros szűrőn bocsájtják át a herést, amit egy zsidó ad be azon cállal, hogy beutazást engedélyt kapjon. Mert a náci propaganda belevitte a világ köztudatába, hogy a zsidó csak „rombolni” tud és nem hasznos tagja a társadalomnak.

Most a sokmilliónyi caiolat közül egyet elmondunk, amit a nagy angol lapok is mind leközzöltek. Chamberlain miniszterelnök legutóbbi vidéki körútnak meglátogatott egy chrombör gyárat, amelyet két németországi emigráns zsidó épített egy évvel ezelőtt. Olyan szakszerű beryártási szisztémát hoztak magukkal, amelyeket nem ismertek eddig a brit szigeteken. Es ez a gyár ma kétszáz munkást foglalkoztat. Olyan kétszáz munkást, akiket arról a vidékről hoztak el, amelyen nem fizetődik ki a közsémbányászat. Örök munkanélküliségre kárhoztattak volna, ha nem jön két Hitler birodalmából kiűzött német zsidó és nem csinál egy gyárat. De csináltak és az angolok is jól jártak, mert olyan cikkeket gyártanak, amelyet eddig nem tudtak jól gyártani. Es még sok ilyen vállalat van az angol birodalomban, amelynek nagy hasznát látja az állam is. Es a hollandok is hasonló tónusban nyilatkoznak az emigrált és menekülő zsidókról. Még még más államok is. Hígyjék el nekünk összes ellenségeink, hogy produktív, hasznos tagjai vagyunk az emberi társadalomnak. Elég szomorú az, hogy ezt még hirdetniük kell.

Uj emberek, uj feladatok

Néhány nagy erdélyi hitközségben, a nyugati szertartású hitközségek rabbikarában változások történtek. Friss és töretlen erejű fiatalok kerülnek a régi helyére. A régi nagyszerű emberek voltak, de abban az ideológiában éltek, amely ma már sok tekintetben anachronizmusként hat. Mi nem akarunk „utmatatók” lenni. Az élet dinamikája amúgy is rávezeti őket az egyedüli helyes útra. Ez az út öntudatosabb, zsidóbb lesz, mint a régi. Nem a szélsőre kitaposott országút ez, hanem töretlen ösvény, amelyen elől kell haladni. S utána menetelnek a zsidó ezek, akik soha ilyen léteözön nem álltak a nagy problémákkal szemben, mint rapijnkban.

Vannak régi hitközségek, ahol a lelkipásztorok a régi, de a vezetők a világi vezetők hivatásuk magaslátan állanak. Viszont léteznek olyan közösségek, ahol a rabbi kar már az új idők szellemében dolgozik, de a világi vezetők a változott viszonyok dacára, még mindig a régi uton haladnak. De ez az élet utja. Majd csak kiegyenlítődnek ezek az ellentétek. Nem is „ellentétek” ezek, hanem az élet utja ez, amely nem ismer semmit, nem ismer drilt és előírásokat.

Mi bizunk a zsidó utatitásban, amely mindenkor megtalálta a maga megnyitatható formát. Csak vigyázzanak az új rabbi-vezetőkre, mert minden szem rájuk figyel. Uj ritmust kell kezdeményezni, amely olyan „uj” kell legyen, hogy az a régi ut felé kell torkolliék. Visszavezetni a zsidóságot — a zsidósághoz. Ez az egyetlen jelszó több program, mint ezernyi elméleti síkon mozgó bosszú és elmetuttatás. Az élet revizióra lényeszerit és a lelki revidálás már folyamatban is van. Csak a tempót kell gyorsítani, mert minél gyorsabb a diktált iram, annál közelebbi a cél: a boldog, öntudatos, nemzeti érzelmi igazi és vallásához hűségesen ragaszkodó zsidóság.

MEZEY BÉLA

A hosszú Tisobéav

A rekkenő nyári forróság az esti órákban bezorult a kis Beth-Hamidrás falai közé. A félték bizonyos szakállutak, gondozatlan arcukkal olybá tünnek, mintha az ostromlott Jeruzsálem lakói lennének, akik szótlanul tűrik az ostromzár szenvedéseit és éhségét.

Reb Sulam, a seker sító hangon fogott hozzá az Echo elmondásához és mikor ahhoz a sorhoz érkezett, hogy „Mikor fogsz már megkönyörülni Cionon...” a hűvek szemét elutotta a könny és a cádik Reb Májor hangosan sirt. Valódi tisobéav hangulat volt és az is meg lehet, hogy a cádik és hívei ebben a pillanatban nem is Cionra és Jeruzsálemre gondoltak, hanem Berlinre, Prágára és azokra az országokra, ahol annyit szászzer zsidó élet semmisült meg a gonoszák uralma alatt.

Lassan feltámaszkodtak a földről a Ciont és Jeruzsálemért gyászolók és ma este nem üdvözöltek a cádikot, hanem szótlanul őnmagukba zárva gondolatokat, hagyják el a kis Beth-Hamidrást. Csak a cádik és a legbizalmasabb maradtak vissza. Ők egész éjszaka fenn lesznek és innával, sítással fogják ostromolni az eget kaput, hátha végre-valahára foganaja lesz a sítánsak és a megtört szívek alá-támasz esedékiesnek.

Es megszólalt Nuchem, a volnászki: — Cádik! Hosszu, nagyon hosszú ez a tisobéav amely most évek óta fűdöz bennünket... Vajon mi lehet az oka ennek?

Még mindig nem elég az ürömből

Még mindig jönnek a retentő és keserű hírek Németországból, amelyek még keserűbbé teszik ezeket a Tisobéav előtti forró és amúgy is lankasztó napokat. Hírek, amelyekre újra elindulhat a zsidó könnyek árja.

Az egyik: az esseni „Nationalzeitung” Göring marsall lapja egyik legutóbbi számában azt követeli, hogy égessék el az összes zsidó imakönyveket és héber tudományos könyveket is, amelyek a birodalom területén találhatók. A lap szerint „logikus”, hogyha a zsinagógákat bezárták és megsemmisítették, akkor minek az imakönyv? A másik: A bécsi nemzeti szociálisták újra megkezdték az uccai atrocitásokat. Férfiakat és nőket elfognak az uccán és újra takarítatják velük az aszfaltot. Sok ház ablakát betörik, ahol nagyrészt zsidók laknak.

A harmadik: A lengyel származású zsidókat 24 órában belül távozásra szólítják fel és amikor megkérdeik, miért és szigor, az a válasz: miért adtak a lengyelországi zsidók 25 millió dollárt a lengyel hadsereg önvédelmi céljaira. Mintha tehetne arról a szegény szerencsétlen koldus lengyel zsidó, akit a kegyetlen sors Bécsben lakásra bűntetett, hogy a lengyel zsidók pénzt adtak hazájuk önvédelmére.

A negyedik: Ha külföldről rokonok pénzt küldenek a német zsidóknak, akkor ezt az összeget lefoglalják. A címzettet arra kényszerítik, hogy írja alá az átvételt igazoló receptet és a pénzt — megtartják maguknak. Ha ez nem rablóvilág, — akkor micsoda? Még ezt a segélyt is el akarják konfiskálni. Illetőleg nem csak „akarják”, hanem meg is teszik.

A keserűségek keserűsége ez a sok szimpotoma. Vae victis!

A „Stürmer”-szekrény Prágában

Prága centrumában van egy átjáró, a melynek „U Cerné Ruz” a neve. Nagyrészt zsidó lételek vannak itt és zsidók által írekventált kávéházak. Most gondolt egyet

Bosszúsgót.
pénzt, időt és munkát takarít meg minden üzlet-ember, ha kereskedelmi levelezésében általunk szabadalmazott levelezőlapot használ.
„deal” Timişoara
Kérjen mintát! Bul'ev. Regina Maria 10

a protektorátus, amely nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem, hogy a cseh és morvaországi zsidókon is ússón egyet, most kiadta a jelszót, hogy a „Stürmer” szeltrényt ki kell akasztani ezen a írekventált részen.

A „Stürmer” szekrény előtt nem szabad egy pillanatra sem megállani a zsidóknak. Tehát nem tűrik el azt sem, hogy zsidó erre a „szentségre” ránézzen. Ellenben pogromokra uszít, gyűlölködést fakaszt és nem tudja megérteni, hogy mi oka lehet annak, hogy a cseh nép nem akarja ezt az uszítást bevenni és nem hajlandó együtt üvöltöni a farkasokkal.

Akik ismerték a prágai demokrácia hangulatát, az el kell borzadjon az idők eme változása felett, ami ott bekövetkezett. A „Stürmer” szekrény mellett gondoljuk el, hogy amennyire ez fáj a zsidóknak, ugyan-ugy, vagy talán ezerszer jobban fáj a cseheknek, hogy Masaryk szobrát elvitték helyéről. Masaryknak, aki annyit küzdött népe szabadságáért. Egy cseh hazáinak nem lehet nagyobb pontot adni és csak önzertes népi öntudattal rendelkező ember tudja fel fogni, hogy ez a cselekedet milyen mértékben gyűlöletet fakaszt a cseh nép körében. Hét-nyolc millió csehnek jelent ez kegyetlen arcuköpést, aminthogy a „Stürmer” cselekszik ezt a zsidókkal.

Vajon nem-e gondolnak arra Németország mai urai, hogy ez a helyzet nem tartat örökké és valami retentő reakciója lesz — ennek az elképzelhetetlen reakciónak. Az állandó izgalomban és nyugtalanságban tartott európai százmilliók, a vérig sértett kis népekkel együtt egyszerre olyan élet-halál küzdelmet indítanak a német néppel karöltve, a kinzók, az embertelen poroszok ellen, aminek nem lehet kétséges a kimenetele. Egy gyűlöltre és embertelenségre felépített uralomnak, kegyetlen csunya kell legyen a vége... hogy az emberiség fellélegezzék...

emberi alakot öltöten járják végig a világot és mához egy évre újra jelentkezzen és számoljanak be tapasztalataikról.

Náthán, a koldus zsidó, hajnali öt óra tájban érkezett a zydacovi állomásra. Téli hajnal volt, a hó fergetegesen hullott, sütvite jégsíkjait a szél végig egész Galicán. Náthán, a koldus zsidó elővette kis cök-mókáját és megindult a város felé. Amint a keskeny uccákon meggörnyedten szaporázta lépteit, az egyik házól kis petróleumlámpa fénye szűrődött ki. Náthán, a koldus zsidó bekocogott az ablakon. Szakállas, pájeszes zsidó nézett ki az ablakon és barátságosan hívta be Náthánt. A jószerecséje egy kis beth-hamidrásba vezette a koldus zsidót, ahol már a hajnali órákban szorgalmasan tanulnak a jámbor hívek. A koldus zsidó körülötte, ki-kérdették és ezek a szegény galicai zsidók rögtön összeadnak néhány garast számára. Forró teával melegítették fel fázó tagjait. Náthán megkérdezte az egyik, őrgebb zsidót: — Van-e itt rituális fürdő, ahol meglehetne fürdönnöm?

A kérdezett ősi szokás szerint kérdéssel válaszolt: — Mikvet akar Zydacovba? Hányat akar? Akar-e a belzi mikveba menni, vagy a sinevibe? Van itt nekünk hálistennek négy mikvének is...

Náthán, a koldus zsidó hálaian megköszönte a kora hajnali vendéglátást és utját a mikve felé vitte. Jól megfürdött. Távozásra előtt megkérdezte, hogy hol lehet idősközni. A mikves zsidó készségesen válaszolt: — Van itt hálistennek Zydacovban negyven

Jabotinsky jogosnak találja a terrorakciókat

A varsói „Moment”-ben megjelent egy cikk, amelynek címe „Amen” volt és ebben a cikkben Vladimir Jabotinsky, az Ujcionista Szervezet elnöke a következőket írja:

— Nyugodtan felállíthatjuk a kérdést: Hagyja-e el a zsidó nép a Fehér Könyv elleni harc utolsó lövészárkát is? A zsidó milliók számára ez a zsidó harci megmozdulás (a zsidó ellenterror) maradt az egyetlen világos. Ha erről is lemondunk, akkor a zsidó felkelések demoralizált kétségbeesés hangulatába süllyednének. Nem hagyjuk fejünket politikai szofizmákkal telítetlen. Való igaz: mindenki azt szerette volna, ha a zsidó hűzedelem metódusa az lett volna, hogy közvetlenül a gyilkos banditák kerüljenek az ítélőszék elé. Ha azonban egy zsidó fegyveres csapat üldözőbe venne egy arab terrorbandát, akkor ennek a csapatnak tagjait az angolok elfognák, lefegyvereznék, bíróság elé állítanák és nagyrésztiket fel is akasztanák. Mi nem állunk a két alternatíva előtt: harc a banditák ellen, vagy harcot hirdetni az egész ellenséges közösséggel szemben. Nekünk más két reális lehetőség között kell választanunk. Vagy eljárná az egész ellenséges közösség ellen, vagy — semmit sem cselekedni. Ha hadiállapot van, akkor nem szabad kérdeznünk: lövünk-e vagy nem?

— Csak egyetlen egy kérdés áll előttünk: Minden ellenállás nélkül hagyjuk-e magunkat lemeszárólatni és rabszolgaságba süllyeszteni, vagy ellenállni, ha ennek következményei megborzongatók is lennének.

— Nézzük-e tovább azt, hogy miképpen ölt meg a zsidókat, ami az arabok körében azt a hiedelmet kelti, hogy a zsidók „vogelfrei”-ok és az angolok azt hiszik, hogy olyan rongy nép vagyunk, amelyet nem érdemes egy lépést sem tenni, a mai veszedelmekkel teli időszakban.

— Nem vesszünk könnyen a dolgót. Lidércnyomás kinnözön-e tovább bennünket, a melynek neve: galut? A galut legborzalmasabb megnyilatkozása az, hogy a zsidó vért akkor és ott onthatják, ahol akarják. Palesztinában véget vetettek ennek. Amen!

Stern Samu udvari tanácsos nyilatkozik

A napisajtó közölte a budapesti hitközség elnökének nyilatkozatát, amelyet londoni és párisi utjáról hazatérve tett meg a sajtó képviselői előtt. A nyilatkozat lényege: a külföldi élőkkel zsidók és hatalmas szervezetek nagyon udvariasan fogadták a magyarországi zsidóság kiküldöttjeit és megígérték hathatós támogatásukat abban az arányban, amily mértékben a jómódu magyar zsidóság is kiveszi részét. Ezt nagy örömmel és megnyugvással közölte Stern Samu hitközségi elnök és vigasztalni igyekezett ezzel kapcsolatban a magyar zsidóságot szomorú helyzetében.

Mi csak egy megfigyelt füzethünk mindeme megnyilatkozáshoz. Valóban meg lehet hatni a magyar zsidóság reprezentánsa, ha Londonban szívesen fogadták őket. Főleg azért, mert két év tizeddel ezelőtt a Joint, Hicem, Hias világszervezetek több-nyében felajánlották a magyar zsidóság segítségét, de mint a szegény, de büszke rokon, elég brüsszli módon mindég visszautasították azt. Mi „izraelita vallású magyarok vagyunk” volt a jelszó, mi nem akarunk szoros kapcsolatot a külföldi zsidósággal, mert meg félreérthetik.

Mi történt? Az idő telt-múlt, a „kapcsolatok” nem léteztek és mégis jöttek a zsidótörvények. A „szegény rokon”, már nem olyan büszke. Már elmegy a gazdag rokonhoz Párisba és Londonba, hogy — jai segítsenek. És — mily ritka az ilyen rokon — nem haragszik a régiekért, hanem hajlandó pénzt adni, a most már nagyon szorult rokonnak Annyszer kiálották oda a magyarországi zsidóságnak a jobboldali politikusok, hogy ne valld magad magyarra, amíg végül a zsidókkhoz fordult segítségért. Keserű tanulság ez és azt bizonyítja, hogy a magyarországi zsidó vezetőkörök nem ébredtek fel idejekorán. Nem látták előre, megszédítette őket néhány pesti „kérdőlelkű”. Most azonban, amikor nincstelenül és társtalanul állanak, mégis a Joint-hez és a többiekhez fordulnak segítségért. Keserű családias ez és ha a budapesti zsidóság nem állítja át magát teljesen erre az el-

gondolásra, még hasonló sok családias fogja érni őket. De már ébrednek. Ennek „jele” az, hogy a fontokat és dollárokat mégis hajlandók elfogadni.

Indulás szombat délután

2 órákor ...

Rövid „sporthir” jelent meg egy temesvári lapban. Beküldötték nekünk, mint kurióziúmot. A Kadima sportegylet hirdeti, hogy a legközelebbi turája „szombatban délután 2 órákor indul.” A Kadima — szombaton délután indul. Rögön ebéd után. Olyan sürgös? Valamikor Egyiptomból kellett egy rohanni a zsidóknak, hogy meg a kenyérsülést nem várhatták meg, hanem „kovásztalan” kenyérral indultak a sok ezer éves vándorútra. Meg talán a német zsidóság korunkbeli tragédiája is fel tud mutatni ilyen „indulás 2 órákor”-t, mint például a burgenlandi zsidók esetében.

Eppen ezekért az okvetlen és halesztást nem tűrő zsidó rohanásokért nem lenne szabad a Poianna Marulira történő sport és turista kirándulásokra elindulni szombaton délután két órákor. Ha egy turista elmegy, amikor akar mint magánember, az ellen nem tehetünk semmit. Mohet akár-mikor. De egy par excellence zsidó sportklub hivatalosan még sem indíthat kirándulást szombaton délután. Legalább annyira kellene tisztelni a Kadimának a szombatot, mint egy vallásos angolnak a vasárnapot. Plussz, a mai világban nem tartozik a legfontosabb zsidó feladatok közé egy szombati autótúra. Hátha felfordul egy ilyen teherkamion szombat délután és akkor azt mondanák a kárörvendők, hogy ez azért történt, mert szent szombat napján autóz-tak. Meg még többen is tudnának róla, mint így... Nagyon kérjük a Kadimát, hogy induljanak ezentul szombat este... mert a Kadimához ez jobban illik. Sokkal jobban.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozó helye
Pensiunea FARU
BUCUREȘTI, Str. Căpitana Ferarz No. 6
Parter, în dosul Teatrului Regina Maria la Podul Senatului. TELEFON 5,43.07.

imához. Mindegyikben reggel hat óráról délig lehet imádkozni. Akar belüli „miszték” szerint imádkozni, vagy talán jobban szereti a vizsniúti miszték...? Válogathat kedve szerint.

A szegény zsidó boldogan adott hálát az Ur-nak, hogy ilyen jámbor, vallásos zsidók közé vezető utja. Imádkozás után megéhezt. Körülnézett az utcán és akárcerre nézett, mindennéppen a kóser vendéglők és bodégek számára inycen falatokkal megrakott kirokaiat csabítgatók éhségének csillapítására.

Nagyon rendes, zsidó város ez, tisztességes, jámbor zsidók lakják, állapította meg magában. Kis „galicjai-Jeruzsálem” tette meg hozzá gondolatban. Bement az egyik vendégébe, evett-ivott finom étel-eket. Aztán körülnézett az üzletekben. A legelősi trafikban egy pakli dohányt vásárolt. Tíz krajcárossal fizetett, amiből hat krajcár visszajárt volna. Letette a pultra a tíz krajcárost, de a trafikus hat krajcár helyett csak egy krajcárt adott vissza. Nátán szelíden figyelmeztette a trafikost, hogy tíz krajcárossal fizetett, de a trafikos esküszőből égre-földre, hogy öt krajcárost tett fel, amiből csak egy krajcár jár vissza.

A koldus nem szól semmit, csak szelíden csóválta az öszlő fejét. Nana mégse „kis-Jeruzsálem” — gondolta magában. Bement a legközelebbi üzletbe és kért egy kiló cukrot. Mikor a boltos mérte a cukrot, már szemre látta, hogy nincs meg az egész kiló, de arra nem is számított, hogy csak 80 dekádi adjanak egy kiló helyett... mert amikor utána mérte, ennyi sulya volt a cukornak. Most már haragos lett, de nem akart lármát csapni, mert ő itt idegen volt. Ahogy ténergett az utcán, észbe jutott, hogy a felesége, Málke, már régóta kér tőle egy

pénk-csi gyertyagyújtó selyemkendőt. Bement egy nagy áruházba. Hosszas alku után kiválasztott egy kék selyemkendőt, amelyről gondolta, hogy tiszte-ki fog az asszonyonak. A kereskedő három forint nem látott olyan zsidó arcot, amelyhez bizalommal fordult volna. Már majánem lerogytak lábái a sok gyaloglástól, amikor végre elkerült egy fényesen csillogó kupulájú zsidó templom elé. Szinte nem is mert belépni. Autók száza sorakoztak a templom főbejárata előtt. Gábriel, a koldus zsidó, osonva setekkedett be a templom bejáratánál és elamult ennyi fény, ennyi hideg pompa láttára. Ilyet Gábriel odahaza Galicziában sohase látott. Hát mi ehhez képest a sinevi, vagy akár a rymanovi cádik Beth-Hámdírása? Olyan csend van ebben a nagy templomban, mint „lehávdil” egy tüneben... Az igaz, hogy senki sem imádkozott, csak a frizszerény előtt egy reverendás ur szónokolt. Gábriel egy szót sem értett a beszédből, csak azt látta, hogy a padok között itt-ott egy-egy ur, vagy cifra ruhájú hölgy elnyom egy ásiást és aztán a reverendás ur tovább folytatja különös orrhangján a szónoklatot... Aztán felcsendült az orgona hangja és Gábriel ijedten hallotta, hogy a templomban leányok énekelnek... Hátha még tudta volna, amit csak későbbben tudott meg, hogy nem zsidó leányok énekelnek Jákob ivadékaiknak szentelt hajlékaiban...

Gábriel, a koldus nem is mert imádkozni ebben a díszes templomban, künn az utca főlhomályában mormolta el a pénket esti ima szavait. Szeretett volna megbízható kóser vacsorát enni valahol, de hiába kérdezte a templomból kiözönlő urakat, mindegyik csak a vállát vonogatta... Az egyik ur oda is szól Gábrielnek:

— Wir kummeren um solche Sächem nicht...
Gábriel, a koldus zsidó meghorzadván riadt fel, rohant az állomás felé, felszállt az első induló vonatra és nemsokára a zakatoló vonat síelőt fülkéjében kiabrándultán hajította fejét fölra.

Gábriel, a koldus zsidót a berlini Anhalter pályaudvar dobtá ki a nagy város emberocéánjába. Gábriel teljesen ismeretlen volt Berlinben. Már órák hosszat járkált a körengétes házai között, de sehoh nem látott olyan zsidó arcot, amelyhez bizalommal fordult volna. Már majánem lerogytak lábái a sok gyaloglástól, amikor végre elkerült egy fényesen csillogó kupulájú zsidó templom elé. Szinte nem is mert belépni. Autók száza sorakoztak a templom főbejárata előtt. Gábriel, a koldus zsidó, osonva setekkedett be a templom bejáratánál és elamult ennyi fény, ennyi hideg pompa láttára. Ilyet Gábriel odahaza Galicziában sohase látott. Hát mi ehhez képest a sinevi, vagy akár a rymanovi cádik Beth-Hámdírása? Olyan csend van ebben a nagy templomban, mint „lehávdil” egy tüneben... Az igaz, hogy senki sem imádkozott, csak a frizszerény előtt egy reverendás ur szónokolt. Gábriel egy szót sem értett a beszédből, csak azt látta, hogy a padok között itt-ott egy-egy ur, vagy cifra ruhájú hölgy elnyom egy ásiást és aztán a reverendás ur tovább folytatja különös orrhangján a szónoklatot... Aztán felcsendült az orgona hangja és Gábriel ijedten hallotta, hogy a templomban leányok énekelnek... Hátha még tudta volna, amit csak későbbben tudott meg, hogy nem zsidó leányok énekelnek Jákob ivadékaiknak szentelt hajlékaiban...

Gábriel, a koldus nem is mert imádkozni ebben a díszes templomban, künn az utca főlhomályában mormolta el a pénket esti ima szavait. Szeretett volna megbízható kóser vacsorát enni valahol, de hiába kérdezte a templomból kiözönlő urakat, mindegyik csak a vállát vonogatta... Az egyik ur oda is szól Gábrielnek:

— Wir kummeren um solche Sächem nicht...
Gábriel, a koldus zsidó meghorzadván riadt fel, rohant az állomás felé, felszállt az első induló vonatra és nemsokára a zakatoló vonat síelőt fülkéjében kiabrándultán hajította fejét fölra.

WASSERSTROM SÁNDOR:

Amikor egy ország beszorul a tengelybe...

Hogyan akarja eltaposni a porosz csizma a kis népeket?!

A csehek sorsa példa kell legyen a kelet- és középeurópai kis államok számára

1.
MILYEN MÉRTÉKBEN EROSDIK A NÉMET BEFOLYÁS MAGYARORSZÁGON?

Ha jár-kezel az ember a magyar fővárosban és a vidéken, akkor mindig jobban és jobban megismeri azt a problémát, amely mindinkább homlokterébe lép a közérdeklődésnek. Nagy kérdésről van szó, amely a magyar keresztény társadalmat is érdekli, azonfelül, hogy a zsidóságot ezerszeresen izgatja. A probléma a következő: milyen mértékben erősödik a német befolyás Magyarországon? Mióta gróf Behlen István és még néhány prominens magyar államférfi remutatót bátran a kérdés lényegére, azóta az emberek gondolkodnak és mindinkább érzik, hogy nagyon drága árat kell még fizetni a németek „jóakarataért.” Sokan azt hitték, hogy a magyar kivánságok teljesítése a németek szeretetének tanujele volt. A „szövetészes” baráti gesztusa. Sokan úgy látták, hogy főképpen ezért jutott vissza a Felvidék és a többi területek ismét a magyar imperium alá. De az első mámoros időkkel felváltotta egy józan kiabrándulás. A cethal nem bánja, ha a kis halak hízának, mert érz, hogy elfőn az idő, amikor a középhalat is lenyeli és így végeredményben profiál a nagy jóakaratóból.

2.
A SVAB PROPAGANDA ÉS A NÉMET OBLOSHANGU SAJTÓPROPAGANDA „ÉLETTER” ELMÉLETE.

A magyar keresztény társadalom minden rétegeiből volt alkalom néhány megnyilatkozást hallani. A most „hivatalos”-nak számító vezetőkörök egyrésze még mindig úgy véli, hogy minden álom realizálól csak a németek lehetnek. De vannak már józanul látók, akik tudják, hogy az „életter” elmélet legnagyobb hatása épen a magyarokra lehet. A Dunán-tul erősen tud a sváb propaganda és egyenmély képviselője ennek az eszmének olyan hangs és tü-

relmetlen már, mint volt egykor Henlein, az égeri tornatanár. Ma már látják, hogy mivel operál a nagyméretű propaganda. 700.000 németről beszél az Obloshangu sajtópropaganda, akik a magyar határokon belül élnek és ezeknek olyan jogokat követelnek, mint amik csak a németek követelhetnek parancsrendszerrel és provokatív jelleggel egy idegen állam területén.

3.
EGY HALALOS ÖLELES.

Ma már sokan józanul látják az igazi magyarok közül, hogy ez a német expanziós törekvés katasztrófális lehet a magyar nép jövője szempontjából. A németek „életter”-nek ismerik el Magyarországot, amelyet be akarnak szorosan kapcsolni érdekszférájukba. Nem fantasz-táktól hallható már az a terv, mely szerint Szlovákia visszacsatolásának is van már ára. Közös vámtarulett. Tehát a magyar ipar halála, az országnak tisztán agrárállammá való összezsugorítása és ezzel kapcsolatban a magyarországi őstermelvények erőteljes és maradéktalan kizárítása a németekhez. Volt idő, amikor sok ezer rohamosztágot bebocsátást kértek, ma már egész német hadtesteknek a bevonulását igénylik. Mennyit ezekből a mendemonda és mennyit az igazság, azt nem lehet tudni. Kézenfekvő, hogy a német befolyás nő és a nyilasoknak elég nagy parlamenti pártja előgultságában és zsidógyűlöletében nem látja, hogy amíg ők a zsidók fejét akarják, addig egy barát mebe öltözött hatalmas ellenfél áll át az országot és ez az ölelés összetörheti a rózsás magyar reményeket, amelyek az ország abszolút függetlenségére vonatkoznak.

4.
„MAGYAR BÁNAT — ZSIDÓ BÁNAT.”

A zsidók rémülettel nézik ezt a harcot és természetesen kétszeres és jogos aggodalommal. Először az-

Orvosok mondják:

A Sulfamyl-

kénpuder tökéletes összetételű logva ki-tünő eredménnyel helyettesíti az összes pudereket

ért, mert tudják, hogy minél jobban nő a német befolyás Magyarországon, annál kilátástalanabb a 600.000 fős magyar zsidóság jövője. A másik szempont, hogy a zsidók bősics előrelátással látják, mint jó hazafiak, hogy a zsidóság tragédiája egyen-tal a magyarságé is lesz. Láthatják. Közélekvő példa, hogy egy „protektorátus” hét millió „zsidót” csinált a csehokből. Érdekes, hogy sokan azt mondják, mennyire jellemző Hécha elnöknek, ennek az árnyékuralomnak kétségbeesett kérdése a zsidótörvények ellen. Mért? Mert érzik a csehek, mit jelent „zsidónak” lenni. Érzik a vaskezet, amely rájuk nehezedik, érzik, mi az elnyomtatnak, üldözött-nek és megálsóznak lenni. Ők már tudják, mit jelent egy Masaryk szobor elváltatása. Nekik ez annyit, mint nekünk egy templomégés.

Sok magyar keresztény is érz, meg látja, hogy mily keserves a cseh sors, amely csak közvetve volt és talán rövid ideig tartó magyar előny. A magyarországi zsidók pedig kétségbeesetten gondolnak egy szorosabb német kapcsolatra, vagy mindenképpént mint zsidók, azokivül mint magyarszlovák hű polgárok. De ezt az utóbbit nem hiszik el nekik és csak akkor fogják meg tudni mit jelentett ez az elemet kiszorítani a politikai, művészeti és irodalmi, s legfőképpen a gazdasági életből, amikor majd meglátják, hogy a „svéb” hűség mennyit ér...

De hagyjuk a nagy politikát, térjünk vissza a zsidó tragédiákhoz, amelyek szivettépők és megrázók. Elmondunk néhány esetet:

5.
ÖZVEGY SCHWARTZNE ÉS FIAINAK ESETE

Özvegy Schwartznének 50 éves úlete van Jolsvában. Egyik fia 1924-ben elhagyta a Csehszlovák állam területét, mert összetűzése volt a szlovák hatósággal. 14 évig volt emigráción. Másik fia 1933-ban a sorozáson magyarnak vallotta magát 29 sorozott közül és ezért Schwartz Miksát a csehszlovák Trierstenstadba helyezték, majd a prágai „Pankráč” börtönbe került. 1938 november 16-án érkezett haza Jolsvára és amikor az ottani magyarkatonai hatóság elolvasta a „vádiratot”, amely miatt a börtönbe került, akkor

a méter — náluk nem méter, a kiló — nem kiló, az adott szó — nem szó, a becület — nem becület... zsufolva élnek kicsiny városkákbán és a szegénység szörnyű kerítő... Megégytáza szent Tanod-nak, Amde mégis, óh Uram, tégy valamit...

Az első angyal elhallgatott. Most a második lépett a bírák elé:

— Nincs Uram tisztességesebb, becsületesebb nép, mint ők, Izráel. Amerre jártam, a kereskedés-nek, az iparnak, a gyártásnak mesterei ők. Megbiz-hatók, tisztességesek, értékesek és szolidak. A szavuk — az szó, a méterjük — méter, a kilójuk — kiló... Csak hogy Uram, azt hiszik, hogy ez elég... Nem ismerik szent szombatodat, nem adakoznak szegény testvéreiknek, nem járnak a templomokba, nem ügyelnek könyvhájukra, nem vigyázzák az ün-nepeket... Valamit tenni kellene velük — fejezte be a második angyal...

A ryzkovi Májér befejezte a hosszúra nyúlt elbeszélést:

— Ekkor elhatározza az Ur, hogy 5 s s z e k e - v e r i éket. Ez megindult a nagy népvándorlás. A keletiek mentek Nyugat felé, a nyugatiak áram-lanak Kelet felé. Így megy ez már évek óta a nagy kórhoban, az izzó szenvedésben, ahol összevegyül-nek, összekeverednek, megismerik egymást, megta-nulják egyik a másiktól az érvényeket, a tisztán-látást, a helyes önényeket, hogy kitermelődjön az új, az erős, a friss Izráel... Addig pedig tart a fősobóv... de talán már nem tart soká... mert erős az áramlás... nagyon izzó a keveredés... A napok túl sulyosak és az éjszakák nagyon sötét-tek... épen ezért rövidesen el fog jönni a baj-nalhasadás... a virradat.

ezt mondotta neki: „Ne fejj fram, derekasan viselkedél!”

Most már megkapta a kitüntetést is a magyar baleségoktól. Elvették az iparengedélyüket.

6. A 3 HÓNAPOS MEGHOSSZABBÍTÁSROL ÉS AZ IGAZI KERESZTÉNY FELFOGÁSROL.

Volt alkalom beszélgetni valakivel, aki ismeri a helyzetet és kijelentette, hogy kisebb helyeken, dacára a meghosszabbításnak, mégis kidobolták, hogy a zsidó üzleteket be kell zárni. Így Csap, Eszeny, Ungvárad és még más községekben.

Ezzel kapcsolatosan nagyon érdekes jogi fejtegetésről is hallottam, amely körülbelül a következőket hangoztatja:

A fennálló jogrend szerint az iparszabadság és az 1937. évi 4-ik törvények szerint, meg a régi ügyvédi rendtartás szerint is szabad ügyvédi gyakorlat van érvényben, tehát se egyiket, se a másikat nem lehet a Felvidéken megszüntetni. Nem lehet szerzett jogok elvonásának hatáskörét külön törvény — lex specialis — hiányában leikus egyedekből álló bizottságra, zsűrire ruházni.

De meg az a mód is, ahogyan a felvidéki ügyvédi, iparos és kereskedői jogosítványok meghagyása, vagy megvonása és sok ezer existenciának az élet, a kenyér jogától, a szabadság életétől levágását való megfosztása eddig történt: sem a magyar jogrendnek, sem az igazságos, sem az emberieségnek nem felel meg. Ellentétben van az igazságszerzési felfogással, a kormány fűnépélyes nyilatkozataival és az oly sokat hangoztatott magyar uralommal egyaránt. A három hónapi halasztás helyett új, teljes, igazságos és törvényes revíziót kér és vár a felvidéki zsidóság az ügyvédi, kereskedői és iparigazolványok kérdésében!

Joggal hivatkozik ez a nyilatkozat a zsűri magyar felfogására, amely sohasem vonja meg a gyengébbtől a segítés és gyámoltatás jogát. Van emberi érzés, van „uri felfogás”, van józan megfontolás és is mind azt ordítják a felelősök felé: nem lehet tönkretenni tízezernyi existenciát, amikor abból mindenkinek kára van. Nem lehet karókkal káromolni az Örökkévalót, mint a paraszt a jégeső látára, amikor „segítik én is neked!” címen maga indult neki a meglévő értékek elpusztításának. Ez lehet virtus, lehet jó „majd megmutatom én”, de nem józan gazdasági és emberi elgondolás.

Most három hónapig nyugodtabb a világ a magyar Felvidéken. Mi lesz aztán? Ezt nézi most remélt szemekkel az egész magyarországi zsidóság...

A Felvidék ma nem tud egyáltalán vigasztalódni, mint azzal, hogy szép és dicső múlt van mögötte és a keserű jelenből odamennékül a múltba.

Például a szomorú Ungváron. Meg mindig a multról merengenek.

7. A PÜSPÖK VIRÁGOT KÜLD AZ UNGVÁRI FÖRABBINAK.

Az ungvári hejdoni népszerű (főrabbinának, Rábi Menachem Asnak) péntek esti szertartásán virág díszítette. Csokrát

a püspöki kérésztől hozták. Egyszer egy péntek délután a bocheri a püspöki palotában eltévedt és néhány krajcárt a kezében szorongatva, a püspökkel találta magát szemközt. A püspök látta a kis zsidófiu ijedséget és igyekezett barátságos lenni hozzá. Megkérdezte, hogy kit keres és mit akar.

A bocheri nagy zavarban és dedogva elmondotta, hogy mi járóban van. Minden pénteken virágot vesz a kérésztől és azzal a főrabbi szertartást díszítik. Ennek hallatára cirendelte a püspök, hogy ezentul minden péntek este fél ingyen küldjenek a püspöki kérésztől virágot a főrabbinak... Ilyenek voltak annakidején a rabbik és ilyenek a püspökök... Ma az ilyesmi alig volna elképzelhető, bár a pápák és az egyház szelleme ma sem zárja ki az ilyesmit. Lehetőség, hogy püspök is akadna, aki ilyen megerőltető, de a közhangulat miatt nem teheti... Nem lehetné, hogy virágot küldjön a zsidó papnak minden péntek este...

8. KILENC FÖRABBI AUDIENCIÁJA A BECSI BURGBAN.

Már több ízben írtunk arról, hogy a 70-es évek reformmozgalmi milyen veszéllyel fenyegettek a magyarországi zsidóságot. A reformerek egyrésze azt gondolta, hogy külsőségekkel meg lehet értesíteni a vallásosságát. Az újítók nagy része azonban a környezethez akart hasonlítani és a zsidó „egyház”-at a keresztény egyházhoz hasonlóan akarták kiépíteni. Ezek a teljes asszimilációra törekedtek. Mindkét álláspont igen gyakran téves utakon haladt. Az ortodoxia kérelmetlenül harcot vívott, mivel féltette a tradícióját eddig megőrzött kincsességét, a „hidáskelt”-ot védte és a rendelkezésre álló minden eszközzel mentette. Szinte csodálatos az a politikai ügyesség, diplomáciai finomság, amit a diplomáciában járatos rabbik e korban tanúsítottak. Az ortodoxiának nemcsak Budapestben volt képviselője, aki a kormányval tartotta a kontaktust, de volt Bécsben is, ahol az udvari informátóra, a bécsi fogadótól. 1864-ben 91 rabbi aláírásával, április 8-áról keltezett memorandumot Lőw Jeremiás újhegyi rabbi vezetésével 9 rabbi adta át Ferenc Józsefnek Bécsben. A küldetés panaszra főleg a rabbiseminárium ellen irányult. Ebben a deputációban Rábi Menachem As is részt vett. A rabbik a bécsi szálloda emeleti szobájában várták az audiencia idejét. Hirtelen észrevették, hogy Rábi Menachem As kitérte az ablakon és könnyei záporoként hullanak ősz szakállára. A társaság ijedten kérte, hogy valami baja van talán, mire a főrabbi Bécs gyönyörű lőképeré mutiet és így szól:

— Amikor látom, hogy minden város dicsőségre van felépítve, akkor isten városa a poklok fenekéig meg van aláva... Különben az uralkodó kegyesen fogadta a deputációt és Rábi Menachem As ott is könyezett. A komoly ősz szakállas rabbik nagy hitait szavarták az udvarra és a kívánt eredményt el is érték.

A zsidó hagyomány szerint másodsorú Budán voltak Ferenc József előtt rabbi-deputációban. Ebben a deputációban nem egészen bizonyos, hogy részt vett volna Rábi Menachem As, de az ungvári hírközöség felirattal kérelme ott volt és ez a memorandum kerte, hogy a kettéválási kongresszus határozatait ne szentesítse a király. Az eredmény az volt, hogy 1869 június 19-én szentesítve lett a nopolg hírközöség szervezeti szabályzata, viszont az ortodoxok — az országgyűléshez intézett petíciójuk után lelkiismereti szabadságra hivatkozva — külön szabályzatukat a király 1871 október 22-én szentesítette.

Erről beszélgetnek csendes nyári esteken az Ung folyó partján a gyönyörűen fásított és instruált sétányon, amíg jönnek a naplappok és mindenki izgatottan lesi, hogy mi hirt hoznak a világhelyzetről. Mi van Danziggal és mi van Strang-gal, mit beszélgetnek a tenelyhatalmakkal és mi van a kínai heretérben. Mert ma minden egybefolyik. Az ungi szentes élete attól függ ma, hogy az angol alsóházban mit interpellálnak, mi a véleménye Csank Kai Sek-nek és a kassai ügyvéd azt reméli, hogy a tiroli németek kénszerzetlelése meg sok meglepetést hozhat, ami kihátással lehet az őt elvett élet-lehetőségére is...

gyerek és — utálatos — a világ... Ami még a lengyel antiszemita sajtót is megindította

A hir rövid és a mai időkben már nem is szenzáció. Egy ismeretlen német zsidó férfi, kilenc napon es éjen át bolyongott élen-szomjan a lengyel és német határon elterülő erdősegekben. Végre lengyel területre ért. Halálra gyengültlen rogyott az első lengyel katonára elé. A varsói kórházba került, ahol nem sikerült már megmenteni az életnek. A kiallott szenvedések, az éhezés elvették rettentő munkájukat.

Ami még a lengyel antiszemita sajtót is megindította

A lengyel antiszemita sajtó is a részvét hangján írt erről az esetéről. Még bennük is megmozdult az emberi szív, amit a mai világban nem lehet mindenkitől elmondani. A lengyel antiszemita sajtó is emberibb hangot hallat. Már csak azért is, mert nem csupán zsidók kóborogtak a határmenti erdőben, hanem volt cseh tábornokok és magasrangú állami funkcionáriusok is. Egy kicélt a maguk sorsát is látják ebben. Meg azt is észreveszik, hogy nem csupán a zsidók el- len megy a keserű és kegyetlen játék. Schuschnigg még mindig fogságban van, Benes a száműzetés kenyerét eszi, Prchla tábornok, Kárpátalja parancsnoka, a vitéz cseh hazafi, a varsói Victoria szállodában várja a jobb idők jöttét.

Az éhenhalt szerencsétlen zsidó memento nekik is. A lengyeleknek. Mert arra kell gondoljanak, hogy mi lenne, ha egy napon Danzig elesik és a német elnyomás minden vonalon érvényesül a lengyelek ellen is. Akkor megindulhat az újabb emigráció. — Mert első és legfőbb üldözött: a zsidó. Ez „természetes” is, mert kiket lehet büntetlenebbül üldözni, mint a zsidókat? A cseh nép mégis kompakt tömegben él és álmódzik újra függetlenségéről. A lengyelek 150 évig voltak szolgaságban és most 20 évi boldog függetlenség után, újra a német rabláncot csörgetik a határain. A német katonai imperializmus, a kegyetlen üldözés elől menekülőkhöz telik meg a lengyel-német és lengyel-szlovák határ. Már tudja minden kis keleteurópai nép, hogy a kilenc napig éhező és halálra fáradt bolyongó zsidó, az ő megmentőjük is. Maguk miatt írják így a lengyel antiszemita lapok. Jó, hogy már ébrednek, bár már valamennyi nép fel is ébredne!

Inseris in registrul publicatunilor periodice prin ordonanta No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Sectia III-a.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Str. Miron Pompiliu No. 8. Telefon: 24-40

Naptár 5699 Péntek: Av 5, július 21.

Szombat: Av 6, július 22. שבת 3. שבת 3. Heti szidra: שבת 3. Heti halfora: שבת 3. Szombat kezdete: üzlet bezárás 7.55 gyertyagyújtás 8.05 Istenfiszlelet kezdete 8.15 Szombat befejezése 9.11 Kedden július 25-én: השעה כאב

TISOBEAV

A próéta szavai mintha örökké idősevének lennének: „Es szóloti Cion, elhagyott az Örökkévaló és az Ur megteledehet rólam”. A szentföldi események újra és újra ezt juttatják eszünkbe.

Jeremiás siralmi jutnak eszünkbe: Chet choto Jerusalem. Kétszeresen vétkezett annak idején Jeruzsálem, amikor legutóbb elvesztették. Es könetkezményet sokkalt súlyosabbak a második templom pusztulásának, mint az elsőnek. A babiloniai száműzetés csak rövid időt tartott és annak végét előre tudtuk. A régi bílcsek ezt azzal magyarázták, hogy az első templom pusztulása idején nyilvánosságra hozták a nép bűnét, azért lett nyilvánvaló a galut vége is. A második templom idején azonban el- leplezték az akkori nemzedék bűnét, azért lett rejtett a galut vége is.

Dr. Breuer Salomon nagynevű frankfurti mesterem zcl. — akinek épen most van halál- ozi előfordulása — mondotta a következőket: Hochiach, tajchach esz amiszcho — így hangzik az Iras nagy és komoly követelménye, amely a zsidó öszesség minden tagjának köte- lőségévé teszi, hogy kortársai tevelységének ostorozója legyen. Az isteni törvénytől soha nem távolodtak volna egy el a zsidók, ha minden korban akadtak volna olyan férfiak, akik hajlandóak lettek volna szent bátorsággal és megingathatatlan meggyőződéssel nyíltan és leplezetlenül szót emelni és jora inteni. De sokan gondolták, inkább „használnak” az ügy- nek, ha hallgatnak és bebeszéltek maguknak, hogy még rosszabb volna, ha a Tóra érdekében erősen felemelnék szavukat.

Ez az, amivel súlyosan vétkezett a másod- dik szentély létezésének kora. Nem volt hiány a második templom idején sem szent férfiakban, akik hűségesen hitartoltak az isteni igazság mellett, csakhogy nem intettek elég erővel a jóra és nem léptek fel erőlyesen a tevelységek- kel szemben.

A második templom idején — így mondja a Sabbath traktus 119 oldal — hiányoztak a férfiak, akik a Tóra nyílt, burkolatlan szavát beszélték volna, azért hiányzott a zsidó élet alapos megújulásának első feltétele és ezért nem tudja ma senki is a galut végét... Az első szentély idején Jesaja próéta súlyos szavakkal ostorozta „Gomorraha népet és Szodoma véneit”, akiknek hűlébe harsogja, hogy a tem- plomátogatás értéktelen, ha teli van hazugság- gal. Egy, az Örökkévalótól elidegenedett élet, elvesztette jogát ahoz, hogy az Ur elé léphe- sen. Ugyanilyen hősiességgel beszélt Jerimijahu... Ebben a korban a próéták nem hallgattak és hamar vége volt a galutnak is... De most évezredek óta siratjuk a szentély pusztulását és senki sem sejtí megmentségte a mi szent eszméinket és vallási törvényeinket. Es a galuti országokban is sokszor elragaszkod- dik a zsidóság a vallás törvényeitől.

Sokan a mai vallásatlan világban rosszv- ven veszik a zsidó rabbiktól, hogy allandóan ostorozzák a népet. Pedig ezzel csak a számü- zetes vigasztalan éjszákát akarják megrövidí- teni. Amikor a Tisobeaav népközönségét gond- doljunk bűneinkre, amelyekért ezt a sok irtó- zatos szenvedést el kell viselnünk és csak úgy várhatjuk a megváltást, ha az Ur utjainak er- kölyesi normáit magunk is allagadjuk és gyako- roljuk.

De nem csupán a rabbik kötelessége az os- torozás, hanem minden igaz zsidónak is, amint- hogy helyhársi Neumann professzor, egyik leg- utóbb Párisban a tiszteletre rendezett banke- ten kijelentette, hogy a zsidó nép súlyos bajá- ban csak akkor várhat segítséget, ha visszalé- rünk a Tóra csorbíthatatlan törvényeire... A zsidó nép a zsidóság idejébe vetett hit ad nekünk erőt a további kitartásra. Tisobeaav után jön a vigasztalás szombatja, amely akkor lesz valóban „vigasztalás”, ha a szombat is újra „sabosz” lesz...

DR FELDMAN SAMUEL FORABBI

— 400 éves zsinagógájában folyt le a palesztinai Szeiard-grandrabbi megkoroná- zása. Rábi Meir Chaj Uziel, Tel-Aviv sze- fard rabbi, beleült Rábi Jáakob Meir örökébe. Országos rabbi lett Palesztina szefardjaiának, ahogyan a hagyományos cím nevezi: Hiron Lecijon, az első Cionban. A beiktatás, ahogyan a szefardok nevezik: Hákatéret, a megkoronázása a rabbi Jóehá- nán ben Zakkáj zsinagógájában — ez a zsi- nagóga, pontosabban zsinagóga-csonort még 1586-ban épült — folyt le. Sajátos a ceremóniája. Erthető, hogy óriási tömeg ve- rődött össze a megtekintésére. Uziel az emelvényre lépve levetette közzrabi pa- lástját és Herzog, az askenáz országos- rabbi átadta neki a főrabbi palástot és a főrabbi főveget, nemkülönben a diszövet, amit mostanáig rabbi Jáakob Meir hordott. Míg a ceremónia tartott, vallásos dalokat énekelt a kórus és a beöltöztetett új or- zszágos főrabbit tapsal fogadta a templom közönsége.

LEGIDEALISABB HASHAJTÓ, VÉRTISZTÍTÓ, epehajtó a dr. Földes-féle „Solve” pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, feltűvó- dás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20.— Lei. Minden városi és vi- déki gyógyszerárban és drogeriában kapható.

— Katesztróla fenyegeti a Litvániaiba menekült memeli zsidókat. (Kaunas.) Tár- gyalások folynak Kownóban a litván és német hatóságok között azokról a zsidók- ról, akik Litvániaiba menekültek a Memel- vidékről. Megbízható hírekről nyert értesíté- s szerint azokat a zsidókat, akik optál- tak, újra német állampolgároknak akarják tekinteni. Német utleveleket akarnak szá- mukra kiszolgáltatni, hogy visszatérhesse- nek Németországba. A terv mögött az a pokoli ötlet áll, hogy a Memelbe visszatérő zsidóknak többmilliót kitévő vagyonát ezen a formán elkönfiskálják. Egy ilyen rende- zés sok ezer memeli zsidót fosztana meg vagyonától, akik most mint litvániai polgá- rok, a litván állam védelme alatt állnak.

— MERT VEGYÜNK ARTA BUTO- ROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palace- szálloda mellett.

Ha a gyomor nem jó, nincs élet!

Az emberi szervezet egyik legfonto- sabb életfunkciója a jó emésztés, tehát nagyon fontos, hogy jól tudjunk enni és jól tudjunk emésztetni, mert a természetes táplálékfelvételt semmivel a világon nem tudjuk pótolni. Tehát egészséges, jó emész- tés, normális bél, epe, vese és májműködés szükséges ahhoz, hogy vérünk normális áll- lapotát, szervezetünk egészséges működé- sét fenntarthatassuk.

A világhírű amerikai GASTRO-D. gyógyszer, amelynek kiváló hatását már az egész tudományos világ elismerte és tekintélyes orvosok klinikákon alkalmaz- zták, olyan elemeket tartalmaz, hogy 10— 15 éves súlyos gyomor- és bélbetegségek- nél, valamint vese-, epe- és májbetegsége- nél, valamint 135 lej utánvett mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victo- riéi 124.

— Zsidótanítják a varsói városi zsidó kórházat. A lengyelországi zsidó lapok tiltakozásukat fejezik ki az ellen, hogy a vá- rosai egészségügyi hatóságok intézkedése következtében fokozatosan árszítják a varsói zsidó kórházat, amennyiben az ösz- ses üresedő állásokra kivétel nélkül ke- resztényeket neveznek ki. A kórház tiszt- viselői karának többsége már ma is ke- resztényekből áll. Zsidó betegeket csak ne- lyezzen vesznek fel a kórházba, míg keresz- tényeket minden további nélkül. Legutóbb keresztény lelkeszt neveztek ki a kórház- hoz a keresztény betegék számára és ugyanekkor hozzáálltak egy kápolna építé- séhez a zsidó kórház mellett. A varsói zsi- dó kórházat kizárólag zsidók kezdeménye- zésére és zsidók pénzéből építették és tar- tják fenn. Az amerikai Joint nagy öszeggel járult hozzá a kórház fenntartásához. Né- hány évvel ezelőtt a varsói városi tanács vette át a kórház vezetését és nyomban hozzáállott a zsidó alkalmazottak kirekesz- téséhez.

— Az angol kormány hajlandó közre- működni a németországi zsidó-kivándorlás előmozdításában. Egy angol képviselő, hi- vatkozással a legutóbbi németországi zsi- lőrendeletre, megkérdezte az angol kor- mányt, nem áll-e szándékában felajánlani közreműködését a németországi zsidók fo- kozatos és rendezett kivándorlásának elő- készítésére. Buttler külügyi államtitkár vá- laszában kijelentette, hogy a németországi zsidók rendezett kivándorlásának előmoz- dítása a londoni államközi menekültügyi bizottság célja. Miután az angol kormány tagja ennek a bizottságnak, ebben a minő- ségben kifejezésre juttatta azon készségét, hogy minden olyan intézkedésben közremű- ködjön, amely ezt a célt szolgálja.

A TIMISOARAI NYILVANOSJOGU ZSIDO FIULICEUM I. OSZTÁLYABA a felvételi vizsgálat szeptember hó 4-én lesz. A kereskedelmi liceum V. osztályába a fel- vételi vizsgálat szept. hó 5-én kezdődik. Az összes többi osztályokban, a leánygimná- ziumban is, a beiratások augusztus 25-én indulnak meg.

A vidéki tanulók a legelőnyösebben A KÖSER FIUINTERNATUSABAN helyezhetők el. Prospektust kívánatra küld az igazgatóság (Timisoara, I. Blvd. Dia- comovici Loga 3.)

Carmen Sylva NÉPÜNK az egész furdődény tartamára egyéni és társas kiránduláso- kat rendez Carmen-Sylvára Minden előfizetőnk és olvasónk részvehet a kedvezményes nyaraláson Megállapodást létesítettünk Carmen-Sylva legelegánsabb és legkomfortosabb orth. kóser pensiójával, mely szelvényünk ellenében a „Né p ü n k” előfizetőinek és olvasóinak az alanti előnyös árakat nyújtja: Napi három szori étkezéssel teljes pensió. Főszere: Jul. 1-től, aug. 31-ig 220 lei illetve 260 lei. — Utószere: Szept. 1-15-ig 150 lei, illetve 170 lei. Irjon azonnal, hogy megküldjük Önnek kedvezményes nyaralási szelvényünket. Társas- utazásban résztvevni óhajók jelentsék be azonnal részvevélüket. 50%-os utazási kedvezmény!

Olcsón és jól élkezhet
Herschkovits
 orth. késter pensiójában
 BUCUREȘTI, Str. Carol 25. I. emelet
 (bejárat Strada Soarelui 7).

— A news porti zsidóság a város alapításának háromszáz éves évfordulóját ünnepelte. News Port város zsidósága nagy ünnepséget rendezett a város alapításának háromszáz éves évfordulóján. Az ünnepségek az adott értelmet, hogy ebben a városban proklamálta először Amerikában Roger Williams a vallási meggyőződés szabadságát. Ez alkalommal istentiszteletet rendeztek a város történelmi zsinagógájában, Sola Pool rabbi, az amerikai zsinagógák tanácsa elnökének részvételével. Elhatározták, hogy augusztusban emléktáblával látják el a zsinagógát, amely a vallásszabadság proklamálásának lesz szentelve. News Portnak harmincezer lakosa van, akik közül ezer zsidó. A zsidók, akiknek nagyrésze portugál menekült, nem sokkal a város alapítása után telepedtek meg ott. Igen nagy szerepük volt a város gazdasági felvirágoztatásában. Zsidó kereskedőknek és főleg Ahron Lopeznek köszönhető, hogy a 17. században News Port az egyik legnagyobb atlanti kikötő lett. Juda Touro zsidó emberbarát, aki a 19. század elején News Portban élt, a város a híres Reedwood-könyvtárral gyarapította. Az ő nevét viseli a News Port utcáján épült nagy zsinagóga is.

— **Hátjárás!** Diana sóborszesz bedörzsölés meglepő milyen gyorsan hat.

— **Korlatozzák a chilei bevándorlást.** A chilei külügyminisztérium közölte ügyvivőivel, hogy amíg a kormány általánosan nem rendezi a bevándorlás kérdését, a bevándorlási vizumok megadásánál legyennek figyelemmel a kérvényező foglalkozására. A technikusok bevándorlásához különleges engedélyre van szükség, amely addig érvényes, amíg a belföldi elemek helyettesíteni tudják a bevándorlókat. A bevándorlók hat hónapi létfenntartásuk eszközéről kell bizonyosságot tegyenek, ellenkező esetben nem engedélyezik bevándorlásukat. A hat hónapi fenntartáshoz minden bevándorlóknak 250 chilei dollarra van szüksége, amelyet a chilei közzötti banknál kell letétbe helyezniük. Az intellektueket, írókat és tanárokat teljességgel kizárják a bevándorlásból.

— **Ünnepelt mizrachí költő.** Szentségesen sapkával fedett fejű, pájészes-szakállas arcú költőt ünnepelt a héten a palesztinai sajtó. József Cevi Rimón a neve, Reinesz rabbinak, a Mizrachí megteremtőjének, je-siváján nőtt fel és most lett 50 éves. Mesorér báál tellának nevezgetik az ünneplő cikkek és azt írják róla, hogy a híres „Hineni heani mimáasz” szellemében, arca-borulva, a megsemmisülés érzésével a mindenség színe előtt szívében költi verseit. Tenach-magyarázó könyveket is írt, méltatásokat eszményképről, Kuk főbírói és lefordította héberre a frankfurti Izraelit ifjúsági írójának, Herman Schwabnak novel-láit.

Németországi
 esetleg
Budapesti
BÉRHÁZAI
 keresek egy elsőrendű Timișoarai bérház elleneben csere utján. Ing. Ludwig, Timișoara I, Bulv. Regina Maria No. 8.

— **Zsidóellenes rendőrségi kilengések** Jeruzsálemben. A jeruzsálemi krónikás feljegyzett néhány zsidóellenes rendőrségi kilengést. Egy állítólagos zsidó merénylet után angol rendőrök kiharancsolták a bucharai negyed házaiból a férfiakat, s órák hosszat tartották őket a forró napon. Nem engedték meg, hogy ivóvízzel üdítsék fel magukat. Előszertettel várakoztatták az öregeket. Rabbik is akadtak közöttük. Amikor aztán elbocsátották őket a rendőrségről, polgári ruhás angolok támadtak rájuk és véresre vertek közülük néhányat. Ott-honaikban és templomaikban házkutatást tartottak. Polgári ruhás angolok törték-zuzták, mert egy zsidó szállodás nem bocsátotta be őket házába. Véresre vertek egy kisgyermeket. Elfogták és a Hábóker közlése szerint arcüritették a Szochnut tagját, Fischmann rabbit. Szomorú krónika ez és csak a nagy meleggel és a nagy melegben mérték nélkül fogyasztott alkoholos italokkal tudjuk őket megmagyarázni.

— **Usziskin öt nagy napja.** Jeruzsálem zsidó urinegyedének, Rechaviának zsinagógája érdekes ünnepség színhelye volt. Usziskinek, a KKL elnökének adott itt át egy Bécsből megmentett Széfer-törát Plaschkesz dr, a bécsi kehilla egyik hajdani előjárója. Usziskin köszönő beszédében elmondta, hogy öt nagy napja volt 76 esztendő életének. A Bármicvája, amikor rabbi Chájim Berlin kezéből szintén törátekercset kapott ajándékba. Ezt a törát magával hozta, amikor átköltözött Palesztinába. Az a 48 év előtti erev Pészach, amikor először pillantotta meg Jeruzsálemet s nyomban elzarándokolt a Keleti falhoz. A bázei első cionista kongresszus. Az a nap, amikor Weizmannal és Szokolovval együtt a nagyhatalmak elé járult és visszakövetelte az elrabolt Szentföldet a zsidó nép számára. Ez ez a mai nap, amikor a porig rontott zsidó Bécs Széfer-töráját oda-helyezheti ama másik Széfer-tóra mellé, amelyet a lelkileg megölt orosz zsidóság, a zsidóság hajdani oszlopának kebeléből kapott. Usziskin így fejezte be beszédét: Egész hitemmel hiszem, hogy a zsidók éppúgy vissza fognak térni a Tórához, mint ehogy akarva, nem akarva vissza kell térjenek Erec Jisraelebe.

— **A német rádió-leadó sajnálja, hogy a „Rim” hajó menekülte megmenekültek.** Az arabnyelvű német rádióleadó július 7-iki műsorában a következő híreket mondta be: „Egy hajón, amely panamai zászló alatt jár és amelyen 814 zsidó tartózkodott, tűz ütött ki. Sajnos, e bolygó zsidókat a segítségükre siető hajók megmentették a megérdemelt haláltól”. Egy másik hír, amit ugyancsak arab nyelven adott le a rádió, a következő szöveget tartalmazta: „Az egyiptomi rendőrség bombát talált a kairói zsinagóga bejáratánál, sajnálatos módon eltávolították a bombát, mielőtt az felrobbanhatott volna.”

— **Tizenötezer zsidó hagyta el március óta Szlovákiát.** Az elmúlt héten két menekült ezer zsidó utasa volt. Legnagyobb részük menekült, a többiek hontalaná vált szlovák zsidók. Ez év március elseje óta tizenötezer zsidó hagyta el Szlovákiát.

— **Nagy bevételei vannak a palesztinai kormánynak, de nagy a deficit is.** (Jeruzsálem.) Május hónapban 338.000 font volt a bevétele a kormánynak, 14.000 fonttal kevesebb, mint április havában, de 11.000 fonttal több, mint az elmúlt év májusában. A bevételek növekedése az import emelkedéséből ered. A palesztinai kormány kiadásai április-május hónapokban 805.000 fontot tett ki azzal a 740.000 fonttal szemben, amely 1938 április-május havában volt.

Ezüst

menorák, gyertyatartók, serlegek, evészközök, templomi kezgyszerek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:
„TACAMUL”
 ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea No. 8.

— **Franciaország öt delegátust küldött a Jewish Agency counciljába.** (Páris.) Július 11-én a Jewish Agency counciljának francia alcsoportja ülést tartott, amelyen résztvettek Louis Ascher, Léonce Bernheim I. Jébrojkin, Ovidia grand-rabbi és dr. B. Weill-Hallé, akik a Jewish Agency counciljának tagjai lettek. Pótdelégátusok lettek: Saul Amar, Victor Basch O. Camhi, V. Cattan (Tunis), Sasia Erlich asszony, Edmond Fleg, Rubin Grinberg, Henry Hertz, Marcell Mürtel, dr. V. Modiano és David Rapaport.

— **Zsidó szervezetek felosztása a Szudetavidéken és Morvaországban.** Több, mint husz zsidó szervezetet, köztük cionista helyi csoportokat, szentegyleteket és jótékony nőegyleteket hatóságilag feloszlattak a Szudetavidéken és Morvaországban.

— **Harcias spanyol zsidók.** Jeruzsálemben van egy városrés, északra fekszik Zichron Mósétól, erősen elszigetelt és Achva a neve. Csupa frenk, azaz spanyol eredetű zsidó lakja. Az egyedüli zsidó városrés, amely nem állít örséget. A lakosai olyan harciasak, hogy nincs az az arab, aki a közelükbe merne férközni.

— **JAHREITABLA** aluminiumból, izléses, tetszetős kivitelben 1 személyes lei 150, kétszemélyes lei 250. Megrendelésnél héber dátum közlendő **Boros papirkereskedés, Cluj.**

— **Milyen utasításokat kapnak a franciaországi antiszemíták a náciaktól.** A L'Humanité című lap dokumentumot közöl, amely Pallopois párisi antiszemita városi tanácsos köréből származik és amelynek szerzője egy közismert antiszemita publicista, aki Cel álnév alatt szokott írni. Cel azt javasolta, hogy Franciaországban antiszemita propaganda központot létesítsenek és annak élére „Führert” állítsanak, akinek köteles engedelmessé mindent antiszemita. Az antiszemita propagandistáknak nem szabad fasizta, vagy hitlerista külsőben megjelenni, hanem a francia nyárspolgár, vagy ha a körülmények úgy kívánják, egy zsidó alakját kell magára öltse. Ma már nem elég, ha azt kiáltják: „Le a zsidókkal!” Így nem lehet kitalálni őket. Inkább ezt a jelszót kell használni: „Ejjenek a zsidók! Le a franciákkal!” Ilyen plakátokat kell kiragasztani a falakra, ez meg fogja hozni a kellő hatást. A propagandának — írja Cel — alkalmazkodnia kell a francia szellemhez. A L'Humanité felveti a kérdést, ki a mozgató ereje ennek az aknamunkának, ki fizeti a röpiratokat, újságokat és agitátorokat, akik ilyen buzgalommal dolgoznak?

Kényelmes Penstó!
 Elsőrendű ort. köser vendéglő és bodega!
Gelbstein-nál, București
 Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
 Olcsó és pontos fitsoigálás!

Cernăuți, az ősi zsidó centrum!

Amikor a gyorsvonat robovva elhagyja a délbukovinai kis állomásokat s közeledik Bukovina fővárosához Cernauti-hoz, újra előveszem a történelmi adatokat, amelyek erre az érdekes országrészre vonatkoznak. Elvégre 150.000 zsidó lakik itten, amely tizenöt százalékát teszi ki az egymilliónyi lakosságnak. A román többségén kívül, jelentős számban élnek itt ukránok, lengyelek és németek is. A zsidóság nagyrészt a városokban lakik. Vannak helységek, ahol 33 százalékos az arányuk és iparon, meg kereskedelmen kívül mezőgazdasággal is foglalkoznak.

Egy antiszemita író 1804-ben már azt írta, hogy élnek ezen a területen *szantovelő zsidók is.* Erdekes, hogy amint előbbi cikkeimben már említettem, a bukovinai zsidóság hamarosan csatlakozott a mult század „aufkláriszt” mozgalmához és a reformerek itt erős visszhangra találtak. Természetesen az akciónak meg volt a reakciója is. *A szudagorai és wizenitzi rabbidinasztia a maguk erős és lelkes chassidista tömegeivel ellenálltak és harcoltak a „felvilágosodottak” ellen, akiknek legfőbb elvük az asszimiláció és a zsidó vallástól való minél erősebb és gyorsabb elválás volt.*

CERNAUTI, A NAGY ZSIDÓ CENTRUM.

A lakosság egyharmada zsidó a volt bukovinai hercegség fővárosának Csernovitznak. Cernautit a régi osztrák uralom idején Czernowitz-nak nevezték. 1875-ben egyetemi város lett. Német egyetemet kapott, amely a fohatalmi változás után 1921-ben román főiskolává változott át.

Az 1875. évi egyetemi megnívításon egy zsidó diák, névszerint **Eduard Reiss** volt az első szónok, aki később polgármester lett a városnak 1905—17 között. A városra rányomja a zsidóság a maga bélyegét. De nem arra gondolok most, hogy sok a kaftan, parjesz és szakáll, hanem a zsidó szorgalom és élelmesség tetta naggyá a város iparát és kereskedelmét.

1774 és 1787 között katonai uralom volt Cernautiban. Osztrák tábornokok rezideáltak itt, *Spleny és Enzenberg tábornokok nem voltak sok joakarattal a zsidók iránt.* Utóbbi ki is utasított 392 „beszivargott” zsidó családot a bécsi Hofkriegsrat utján, dacára annak, hogy egy 1777-ben kiküldött tisztibizottság irásban azt jelentette a császári udvarnak, hogy a zsidók hűséges polgárok, akik mindenkor eleget tesznek kötelességeiknek. A kiutasítások dacára a „régí polgárok” 27 százalékát képezték a lakosságnak. A legtöbb városi berendezés a zsidóknak köszönhető. A zsidók sokat jártak-keltek a világban és igyekeztek mindenkor, ami modern és jó volt, meghonosítani otthon is. Így az első városi órá a zsidó hitközség vette 100 arany dukátért a bukovinai legjobb és legelső órástól, a zsidó **Falk Abrahamtól** 1779-ben.

A XVII. században több ízben betörték orosz bandák a városba. A XVIII. század elején pedig a svédek hódították meg. Erdekes, hogy a „cernauti hegyen” a svédek és oroszok harcoltak egymással. 1808-ban az oroszok, akik Napoleon oroszországi hadjárata elől menekültek, elszállásolták magukat a város zsidó lakosságánál is. Az akkori időből visszamaradt okmányok feljegyzései szerint ez a beszállásolás borzalmas

Ahol a zsidó nemzeti mozgalomnak fél évszázados tradíciói vannak. — Beszélgetés Martin Buberrel. — Lássuk Romania egyik legnagyobb zsidó centrumát.

A CSERNOVITZI ZSIDÓK ELENK KÖZELETE.

Mielőtt még a fohatalmi változás utáni zsidó helyzetre rámutatnánk, meg kell említsük, hogy a város szellemiségének léptetésében is nagy szerepük van a zsidóknak. *A háboru előtti időkben az ügyvéd kamara elnökei zsidók voltak. A cernauti német egyetem utolsó rektora, Pomeranz Cézár is zsidó volt.* Ez is statisztika. *A háboru előtti évben 1198 egyetemi hallgató közül: 431 volt a zsidó, 1927-ben 1161 hallgató közül: 280.* Azóta csökkenőben van a zsidó hallgatók száma, mivel a zsidók rájöttek arra, hogy a praktikus pályákon való elhelyezkedés a jövő szempontjából jobb, mint az intellektuális pályákon.

A román impérium alatt a közéletben élénk szerepet játszottak a zsidók. A szenátusban és parlamentben volt egy-egy képviselőjük. Ezek mindenkor harcoltak az antiszemita hullám ellen, amely régebben elöntötte Bukovinat. *A görög-keleti papság elég toleráns volt a zsidókkal szemben. Különösen Wladimir von Repta hercegeinek volt megértő, aki a világháboru alatt a hercegei palotába vitette a Tóratekerseket, nehogy az orosz szoldateszka rablásainak legyenek hűtve.*

A zsidó nemzeti mozgalom a mult század 90-es éve óta a cernauti ifjúságot megaragadta és széles népréteget fogott meg. Ezért is nagy volt a zsidók befolyása a bukovinai életre. *A régi Landtagban a 63 képviselő közül tíz volt zsidó nemzeti és az 50 főnyi városi tanácsban 20 zsidó volt.* Két ízben zsidó polgármester is volt Csernovitznak, aminthogy számos kisebb bukovinai város is zsidó polgármestert mondhatott magának.

A CIONIZMUS A BUKOVINAI VÁROSOKBAN.

A cionizmus nagyon erős Bukovinában. Számos diákszervezete, polgári és munkás-organizációi vannak. A cionisták élénk részt vesznek a közéletben. A szocialdemokrata szervezetekben is sok zsidó munkás vett részt, ahol intenzív tevékenységet fejtettek ki.

A hebraizáció és annak kulturumkajája is eredményes. A „Szafa Iwria” héber iskolaszövetség nagy iskolaépítélet emelt, több héber óvodát tart fenn, egy népiszkolát és gyermekotthont és héber óvónő kurzust. A jiddis mozgalom is szép eredményeket mutathat fel, szünidei gyermektelepet és a „Morgenrot” egyesületet, ipariszkolát létesít.

tett. A „Borochov” (Poalé Cionista) esti kurzusokat létesített és az ucjonista mozgalomból, különösen a Betár ifjuság kedvelt a városban.

Az ortodoxia is nagyon erős. *Mesulem Rath* rabbi nagyban hozzájárult a vallásos irányzat kiépítéséhez. Nagy fesiva is működik, amelyet az egykori kerületi rabbi, *Chaim Chyror* után „Jesiva Bé-er májim chajim”-nak nevezték el. A hitközségi fő-rabbi *dr Mark*, a mizrachizmus vezetője és mint ilyen, hathatós részt kér a cion mozgalomból.

SZEMÉLYES ELMENYEK.

Cernauti városa dombon épült és ez a város esztétikai összehatását nem emeli, hanem — sajnos — inkább rontja. Úgy érzem magam, mintha a zsidóság egyik városban volnék. A zsidó úccán a jiddis és héber dominál. A fiatal generáció kidomborítja zsidó mivoltát. Az állomástól bevezető úccán teli van zsidó könyvtárral, ahol ahol Schocken-Verlag legújabb kiadásait is meg lehet találni.

Erdélyi zsidónak külön „élmény,” hogy ebben a hatalmas zsidó városban nincsen egy százszázalékosan köser vendéglő, ahogy azt mi erdélyi ortodoxok ezt elképzeljük. *A legnagyobb cernauti szlamí gyártó, a híres Steinmetz-féle termékektől nemrég vonta meg a rabbinátus a chechsért.* Nem is reflektált a chechserre, mert kevés a publikum, amely erre igényt tart.

Régebben — mint említettem — két rabbidinasztia képviselte a chassidizmust, a sadagorai és wizenitzi. Erdekes, hogy épen itt tartózkodásom alatt hallottam, hogy a bécsi sadagorai udvar feje, akivel az Anschluss után a rohamosztások úccát mo-sattak fel, utban van Palesztina felé.

Es znap, amikor ott voltam, utazott keresztül Cernautin a rebbeben egyik fiával. Prsemyslből jöttek. Hatalmas tömeg várta őket az állomáson. A rebbeben mellett áll a 12 éves fia, aki gyönyörű gyermekpéldány. Ő lesz a dinasztia feje majd egykoron. Szépség és okosság sugárzott arcáról.

A SZADAGORAI BET HAMIDRASBAN.

Elmentem a sadagorai imaházba, ahol típusus zsidó arcokat láttam, akiket csak Lillien tudott fehér-feketével felskelceni. A rebbe nem el köztük már évtizedek óta, de a szelleme még mindig ott lebeg. Az atjón is tabla jelzi, hogy ez a bethamidras a nagy sadagoraié.

A városban több zsidó napilap és hetilap jelenik meg héber, jiddis és mas nyelven is. A mult század közepe óta nagy héber könyvnyomda is létezik.

Nagy rabbik is voltak itt. Így az említett Chajim Chyror. máseven *R. Chaim Czernowitzier*, 1789-től—1807-ig. Később Jeruzsálembé költözött, ahol 1813-ban halt meg. Az utolsó kerületi rabbi dr L. I. Igel volt. Ezeket 1872 óta forrabban és nem kerületi rabbiknak titulálnak. Ekkor váltak el az ortodoxok a liberálisoktól és a vallásosak rabbija, *Benjamin Leib Weiss Hakohen lett*, aki mint kiváló talmudista is ismert volt. Ijels utóda *dr Rosenfeld József*, aki a legkiválóbb egyházi szónokok egyike volt. *1908-ban nagyon érdekes konferencia volt a*

Egészségét veszélyeztető Nátház-Grippa- Védekezzen! Használja mosakodásánál állandóan a kellemesen illatosított

Senlaslo fertőtlenítő toalett-szappant, megóvja egészségét!

Kaunas. A litván kormány megsemmisítette Po- lengen fűrdőhely tanácsának ama rendeletét, amely- lyel befűrdőhely tanácsának ama rendeletét, amely- lyel befűrdőhely tanácsának...

LA-PAZ. A bolíviai minisztertanács halálra ítél- te Mauricio Hochschilt, bolíviai bányatulajdonost és milliomost, valamint Grünbaum, Blum, Gold- berg és Dittmann tisztviselőket, akiket a kormány új gazdasági rendeleteinek szabotálásával vádoltak.

Jeruzsálem. Hivatalos statisztika számol be a terror áldozatairól 1939 első felében. Hátszáznegy- vehárom a halottak és 700 a sebesültek száma. A tavalyhoz képest nagy a csökkenés. Akkor 1712 volt egy félév alatt a halálos áldozatok és 1400 a sebesültek száma.

Sanghai. Shanghai zsidó körökben úgy vélik, hogy az ott tartózkodó zsidó menekültek száma, a mely jelenleg 12 ezer, az év végéig legalább 20 ezerré fog emelkedni. A menekültek nagy száma komoly orvosi problémát idézett elő. E probléma feloldására érdekében menekültügyi kórházat alapít- tottak, amelynek vezetésében a nemzetközi és fran- cia egészségügyi területek nem zsidó hatóságai is képviseltetik magukat.

Páris. Az Information értesülése szerint Bonnet az államtanács ülésén nagy feltűnést keltő tervet terjesztett elő a szíriai kérdéssel. Azt javasolta, hogy a szíriai arab nacionalisták ellenállásának el- lennyújtására, illetve lefegyverzésére nagykitűzést zsidó telepítéseket végezzenek Szíriában a nejből kerülteben. A híradás még megerősítést igényel.

Milánó. A milánói törvényszék újabb 24 zsidót ítél el 8 naptól 20 napig terjedő elzárásra, mert nem jelentették be faji hovatartozásukat.

Moszkva. A Lenin-könyvtár építése alatt a moszkvai központi kulturális intézetben a napokban nyílt meg a Schalom Alechem-képzőiskola, amely a nagy zsidó életét és művét mutatja be. A képző- iskolának egy külön része a mester színdarabjait mu- tatja be, amelyeket a moszkvai zsidó állami szin- házban adtak elő. — David Hofstein, az ismert jid- dis költő a napokban tölti be 50-ik születésnapját. Ebből az alkalomból a szovjetországi zsidó lapok meleg ünnepelésben részesítik a költőt. Hof- stein Ukrajnából származik. Huszonöt éves korá- ban kezdte meg írói pályafutását. Számos verses- kötetet és színdarabot írt, továbbá több orosz és ukrán művet fordított le jiddisre. Mint különböző irodalmi gyűjtemény szerkesztője működött Orosz- országban, Ukrajnában, Németországban és Palaesztinában. Néhány évig élt Palaesztinában, miután elő- kért irodalmi pozíciója ellenére kiutasították Szov- jetországból. Konfliktusba került ugyanis a zsidó kommunisztákkal, mert felhívást bocsátott ki a héber nyelv oroszországi áldozatára ellen. Hof- stein héberül és jiddisül ír. Ez év februárjában ma- gas kitüntetésben részesítették őt a Szovjetunió leg- felsőbb végrehajtó tanácsa.

1286 menekült érkezett Sanghajba. Az utóbbi napokban újabb két hajó érkezett Sanghajba, összesen 1286 menekülttel. Az egyik hajó, a Conte Biancamano fedélzetén 827 menekült érkezett, a másikon, az Usa- ramo hajón 549 emigráns. A menekülteket ideiglenes otthonokban helyezték el.

A kárpátaljai zsidók sorsa. Kárpát- alján a zsidók százával kapják a kiutasítási végzéseket, ezeket pedig minden ok nélkül hontalanná tesznek. Kassán háromszáz zsi- dót tartóztattak le azon a címen, hogy „illegálisan vándoroltak be”. A helyzet az, hogy a letartóztatottak a Csehszlovák köz- társaság megalakulása után telepedtek be a városban és évek óta élnek ott. A ható- ságok arra akarják kényszeríteni őket, hogy hagyják el az országot. — A magyarországi zsidótörvény Kárpátalján is életbe lépett már. Az „Esti Újság” statisztikai adatokat közöl a kárpátaljai zsidókról. Eszerint az új magyar tartományban a zsidó lakosság számaránya az összlakossághoz viszonyít- va 7,7 százalék, míg a háború előtt 5,1 szá- zalék volt. Munkácson 13.022 zsidó él, vagyis a lakosság 47,8 százaléka. Ungváron a zsidóság a lakosság 37,1 százaléka. Bereg- szászban 32,3, Kassán 19,7, Losoncban 16,8, Érsekújváron 12,6, Komáromban 10,4 és Léván 12,4 százaléka a zsidók arányszáma.

A magyar sorsjegyrésztől kizár- ták a zsidókat. A budapesti pénzügyi központ megvonta a zsidóktól az állami sorsjegyrésztől engedélyt azzal az indokol- lással, hogy minden hat hónapban újból megállapítják, hogy kinek osztják ki az árusítási engedélyeket. Míg a második zsi- dótörvény 4-5 éves túrelmi időt irányoz elő az állami koncessziók megvonására, ez az intézkedés, amely az állami sorsjátékok zsidó árusítóit éri, váratlanul jött. A zsidó sorsjegyrésztől, akik évente négymillió pengő hasznot hoztak az államnak és több, mint negyven éven át szervezték és nép- szeresítették az állami sorsjátékokat, nem kapnak semmilyen kártérítést.

Újabb antiszemita intézkedések a cseh protektorátus területén. A cseh isko- lák utasítást kaptak arra, hogy nem cseh anyanyelvű iskolákból vegyenek át zsidó növendékeket. Utasították továbbá az is- kolákat, hogy négy százaléknál magasabb számarányban nem vehetnek fel zsidó tan-ulókat. — Azok a zsidó ügyvédek és orvo- sok, akiketől megvonták a működési engedélyt és azok a zsidó kereskedők, akiknek hatóságilag bezárták üzleteiket, az év végéig nem bocsáthatják el alkalmazottaikat. A zsidó ékszerészek kötelesek nyitva tartani üzleteiket és nem szabad redukálniok al- kalmazottaik fizetését annak ellenére, hogy aranyat és ezüstöt nem szabad eladniok. — A „Lidove Noviny” című lap közlése szerint a protektorátus területén ezidőszertől ösz- sesen 14.419 menekült tartózkodik, akik a szudetavidékről, Szlovákiából, Kárpátaljá- ból és Németországból származnak.

Comunitatea Bisericească Ortodoxă Izraelită Autonomă Braşov.

FELHÍVÁS A „KÖSER” HUSFOGYASZTÓ KÖZÖNSÉGHEZ.

Nyomatékosan figyelmeztetjük tagjain- kat, valamint az átutazó hittestvéreinket, hogy a Gersch Andor (Vár-utca 46. alatt) meghirdetett „kóser” mészárszék és hentes- árnyárgy nem áll az orth. rabbiság felügye- lete alatt, ennél fogva sem az ott kimerült hus, sem annak gyártmányai rituális szempont- ból nem használhatók.

Sperber Dávid brasovi orth. főrabbi.

B-U-M-O-R

BÜRCKEL LÁTOGATÁSA HITLERNEL

Amikor az utóbbi időben Bűrckel ausztriai kö- zvetítő jelentést tett az osztrák viszonyokról, min- dég megkérdezte úlle, hogy vannak-e még elégedet- lenek Ausztriában? Bűrckel igenlő választ adott, mí- re Hitler arra kérte, küldje el azoknak a névjegyzé- két.

Néhány napra rá meg is kapta — a komplett bécsi cím- és lakjegyzéket.

KÉT VARJU BESZÉLGET NÉMETORSZÁGBAN

Egyik varju: Hallottad, hogy a németek már varjushat esznek?

Másik varju: Nem baj, a legközelebbi háboru- ban visszaadjuk nekik a kőcsönt...

PÁRTOK PALESZTINÁBAN

A legújabb öngyúnyval telt telavivi élce:

Az újonnan érkezett bevándorló a pártviszonyo- sról érdeklődik. Oslakos barátja felvilágosítja:

— A kétküncsek a hisztadruut emberci, a barna- ingesek revizionisták.

— A „zöld” atyai azonban sokféle másszínű inget lát a járótejekön. Visszarohan az utabizsítójához : felpanaszolja:

— Nem tudok eligazodni, hiszen zöld, fehér, meg vörös ingesek is bőven vannak itten.

Mire a barát:

— Csak egy mód van a téjkozódásra. Üsd arcul, akinek a pártállását ismerni akarod. Ha a megütött morálpredikációt tart válaszképpen, akkor hisztadruziás. Ha jobbról is, balról is képen vág, akkor revizionista.

A zöldtűű boldogan távozik, hiszen kezében a pártpolitika kulcsa. De alig telik el pár perc, megint visszajön, megint tanácsal:

— Te, képen vágam úgy alakot. De nem úgy sült el a doigod, ahogy te jóslotad. Nem tartott er- kölcspredikációt és nem is vert el, hanem úgy el- szeltek, mint a nyul.

Az ósánok szabadkozik:

— Bocsánat, elfelejtettem megmondani, hogy néhány nap óta polgároreink vannak.

A NÉMET-OLASZ BARÁTSÁG

— Mi a német-olasz barátság?

— Házasság szerelemből; minden hozomány nélkül.

KORSZAKALKOTÓ FELFEDEZÉS

A német professzorhoz beállt egy asszisztens és jelenti, hogy korszakalkotó felfedezést tett.

— Mi lehet ez?

— Tejből is lehet vajot csinálni...

VENDEGLÖBEN

Egy fűrdővendég bemegy a vendéglőben és azt mondja:

— Brengén se mer e Süpp, bis der Krach kommt.

A pincér hoz neki egy levest, a vendég sietve beanaalazza, aztán így szól:

— Jetzi, brengén se mer e Flasch, bis der Krach kommt.

A pincér hoz neki egy húsételt, a vendég gyorsan megcsi, aztán így szól:

— Jetzi brengén se mer e Mehlspeis, bis der Krach kommt.

A pincér hoz egy tésztiát, de most már a kíván- csiág furdajja és megkérdi:

— Sagen sie mir, lieber Herr Gast, wann kommt eigentlic der Krach?

— Wenn es zum Zahlen kommt.

A SZEGÉNYSÉG

Egy szegény ember felemegy a padlásra és ott egy öszkeporodott meztelen embert talál.

— Hát te ki vagy? — kérdi ijedten.

— En a Szegénység vagyok.

— És mióta vagy itt?

— Már hosszú évek óta itt vagyok.

— És miért nem mész el innen?

— Elmennék, de nem mehetek, mert egészen meztelen vagyok.

A szegény zsidó erre öszkezedte minden meg- takarított kis pénzét, szabót hivatott és egy öllőzet ruhát rendelt a meztelen embernek.

A szabó nyolc nap múlva szállította a ruhát, de kiűnt, hogy a kabát szűk és a nadrág rövid, mert közben a Szegénység nőtt.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: Wasserstrom Sándor REVISTA EVREIASCA Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Palesztina kapui nem zárhatók be a zsidóság előtt

A németországi zsidóüldözéssel Duff Cooper volt angol tengerészeti miniszter azt mondotta a legutóbbi nagy Palaesztina-vita alkalmából az alsóházban: „A németországi megdöböntés bánásmód Németország lemoshatatlan szegényfoltja marad. A mi kötele- ségünk, mint Európa polgárainak, hogy mind- ten megtegyünk Európa megmentésére e szegényfolt lemosása által.” Majd így foly- totta: „Meg kell teremtenünk Palaesztinában a zsidó nemzeti otthont, teljesíteniük kell igéretünket, hogy legalább egy barátunk le- gyen. Mi angolok nem lehetünk azok, akik ezt a reménységet bétségbeeséssé változtat- juk azáltal, hogy a bolygó zsidó orra előtt becsapjuk a kaput.”

Igy beszélt ez az angol gentleman és ezzel pregnansan kifejezte azt, amit minden zsidó érez. Duff Cooper nagy politikai te- hetség és kritikus, de ma nem más, mint egy képviselő, akinek van hangja, de szavának nincsen végrehajtó ereje. Kétség- telen, hogy az angol közvélemény millió és millió újsághasználó keresztül olvashatta, hogy mi egy korrek angol képviselőnek az álláspontja a zsidókérdésben.

De amilyen szép és felemelő volt a volt tengerészeti miniszter beszéde, amilyen ko- mely és okos volt minden szava, olyan ké- zszű és rosszindulatú volt James Macdo- nald válasza. Ez a fiatal angol miniszter a „ravasz rókát” akarja megjósítani, a politi- kai machiavellizmus mintaképe akarna lenni és ebben a szerepében rendkívül ellenszen- ves és sok fájdalomt és keserűséget okoz a zsidó közvéleménynek.

Ez a gyarmatiügyi miniszter leghűsége- sebb tanítványa Chamberlain-nek. ahiről száz év múlva minden kétség kizáróan megállapítják majd a történelem tudósai, hogy a brit birodalom legnagyobb ellensége volt és mikor azt hitte, hogy az angol biro- dalom megmentését érte el, akkor ártott legtöbbet a világhatalom további prosperitá- sának és létének.

Nem csupán a zsidó közvélemény látja már ennek a katasztrófa-politikának átkait, hanem csaknem az egész földgömb. Cham- berlainnek egy kicsi, vagy nagy népet oda- dobni a totális államok féltelen étvágyának, nagyon kis áldozat, Ausztriát, Csehszlová- kiát a németeknek, Abesszíniát, Albániát az olaszoknak és most a négyszázmilliósi Kínát a japánoknak, semmi áldozatot nem jelent. A szörös szíviű és kezű gazdag úrsorás mintaképe a brit buldog, amelynek tényleg nincsenek már harapásra jó metszőfogai. A brit birodalom jóllakott és gazdag. Azt hi- szik, hogy más népek feloldozásával és a pén- zeskassza felnyitásával kezében tudja tar- tani a világot. Az orosz tárgyalások is arra mutatnak, hogy Chamberlain még mindég jobban szeretne kart-karbaöltve sétálni Hit-

John Bull-nak tetszik. Hogy hova menjen a zsidó? Erre nem ad rá választ. Szofukar. Mert így „jobban jön ki”. Nem ad sehol sem helyet. Még az exotikus országokban sem. Viszont Palaesztinában „megérti” az arab nacionalizmust.

Jó Macdonaldnak! Ő csak elképzeli, hogy mit is tenne, ha német zsidó, vagy palaesztinai arab volna. De közben angol mi- niszter. De mi tegyen az a zsidó, akit tényleg kergetnek és nem tudja, hol hajtassa álom- ra fejét? Macdonald és a többi uralkom le- vő angolok úgy vélik, hogy kétszínű, a régi világban bevált módszerrel fojadj tudni ve- zetni az ügyeket még évszázadokig. Mi nem hisszük. Mert vannak türelmetlen népek. Az egyik azért, mert ő is gazdag akar lenni, olyan gazdag, mint a szigetvilág angoljai. Ezek a magukat szegénynek valló népek, mint a német és az olasz. Vannak autótul- cbedező népek, mint a hindu és a többiek, akik egyszer majd megújítják a pinázó haj- csárt és kiverik morcogó fogai közül a pipát. Még autótul vannak a szerencsétlen zsidók, akiket „jóbarátként” kezel, de közben el- veszi utolsó reményünket. Palaesztinát is. Elveszi tőlünk galád módon a bevándorlási jogot, elveszi tőlünk „angol hidegvérrel” a földvásárláshoz való jogunkat és miközben az alsóházban szöcskésen viv a jobberzésű brit közvélemény a perfid politikával, a gyarmati kegyetlenség, a hírhedt kétszínű- ség és a sajátos angol zsidóellenesség ül or- giát Palaesztina körül.

Mi zsidók, akiknek egészen tisztán látjuk az angol politika betegesen kétszínű mivoltát, azt mondjuk, hogy nem szabad re- trahálni. Ahogy mindenki győz lassankint, aki szembeáll a vén oroszállal, úgy a viláé zsidóságának nem kell, hogy túrie a brit kétszínűség szó nélkül. A palaesztinai par- tokon napokon kell partraszállniak zsidók. A többséget, a zsidó majoritást el kell ér- nünk egészen rövid idő alatt! Akkor az an- gol politika is megváltozik. A zsidó nem- zeti önvédelmet is ki kell még jobban épí- tenni. Ma már annyi zsidó katoná van ott, mint amennyi angol. Es ez a zsidó katonaság tudja jól, hogy a zsidó nép élete és jövője függ attól, hogy mennyi öntevgelmet és mennyi elszántságot mutat.

Macdonaldra és a többi angol politikus- ra nem sokat számíthatunk. Bizni, csak ön- magában bízhat a zsidóság!

A brit kormány el akarja zárni a Bosporust az illegális bevándorlókat szállító hajók előtt

London. A „Daily Herald” szerint a brit kormány felkérte a török kormányt, hogy zárja el a Bosporust azon hajók előtt, amelyek zsidó menekülteket szállítanak. Ezzel azt akarja elérni, hogy ezek a hajók ne is mehessenek keresztül a Bosporuson. Az angol kormány szerint a legtöbb német, osz- trák és csehországi menekült „illegálisan”

a Dunán utazik le a fekete-tengeri kikötőkig és ott szállnak tengerjáró hajókra és így nincsen sem utjuk, mint áthajózni a Bospo- ruson. Ugyancsak ez az angol lap jelenti, hogy a palaesztinai kormány olvan törvény- rendeletet készült kiadni, mely szerint az il- legálisokat szállító hajók kapitányai és le- gényeége hadbírság előtt lesznek állítva.